

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Váczi körút 23

hova minden küldemény intézendő

Zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

SZERKESZTI:

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 ft —
Félévre 4 » —
Negyedévre 2 » —
Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN.

Tartalom:

A millenium és a zsidóság. Palágyi Menyhértől. — A pesti hitközség beszámolója. Haber Samutól — Az orthodox hitközségekhez intézett körlevél. — Zsidó költők. Palágyi Lajostól. — Magyar zsidó családok. Irja: Dr. Lázár Béla. — Az erősek. Bernstein A. elbeszélése. — Hazai hírek. — Külföldi hírek. — Hirdetések.

Naptár:

Vasárnap (1892 márczius 20) 5652 Adar hó (29 napos) 21-ike. Hétfő 22-ike. Kedd 23-ika. Szerda 24-ike. Csütörtök 25-ika. Péntek 26-ika. Szombat 27-ike, Sabosz-hachódos. Muszaf után bejelentik az ujhódat (mevorchin hachódes). Hetiszidra: Vajakhél. Haf-torah: Ezekiel 45. fejezete.

A millenium és a zsidóság.

I.

Közeledik az időpont, midőn a magyar állam alakulásának ezredéves emlékűnnepét fogjuk megülni. A nagy, a rendkívüli alkalom föl-kelti bennünk egy ezredéves multnak mind-szivünkhöz tapadt emlékét és ezekkel együtt a vágyat, hogy jelét adjuk annak, miszerint teljes tudatában vagyunk a pillanat nagy sa-góságának és teljesen átérezzük: mit tesz, egy ezredéves állami létre, ennek küzdelmei és válságaira visszatekinthetni és ez ünnepi meg-emlékezésből új erőt és lelkesedést meríteni a nemzeti eszméknek megvalósításához.

Ha a magyar zsidóság — mint feleke-zeti egység — nem is venne részt a nagy pillanat megünneplésében, akkor sem lehetne ebből ellene a legcsekélyebb fegyvert kovácsolni; mert hiszen az kétséget nem szenved, hogy egyenkint át vagyunk hatva a momentum je-lentőségétől és mint a haza polgárai egyenkint kiveszszük részünket az általános nemzeti öröm-ből. A magyar történelem ezer éves multjára úgy tekintünk vissza, mint a saját multunkra, annak diadalai bennünket ép úgy lelkesedésre ragadnak, annak válságai ép úgy gyászba borí-tanak, mint a nemzet bármely hazafias érzesű

gyermekét. A ki a hazafias érzés szempontjá-ból különbségeket akarna tenni a felekezetek között, az maga a hazafiatlanság rüt bűnébe esnék. Mert a kiben valóban él a szülőföldjéhez és nemzetéhez való ragaszkodás, az nem fogja honfitársában ez érzést kétségbe vonni. Csak a ki nem ismeri a nagy érzést, mely az egyest a nemzethez kapcsolja, lehet oly lelketlen, hogy embertársát éppen e szent érzésében támadja meg. De a ki valóban érezte azt a honfiérezést, miről a zsidók dalolnak, az tudja, hogy igaz emberlélek ez érzés nélkül nem létezhetik, és azért nem is fog könnyelműen kétséget tá-masztani bárkinek hazafiasága iránt.

Hitrokonaink — mint mondom — egyen-ként ki fogják venni részüket az ünnep örö-meiből ép úgy, mint a rendezés munkálataiból. Szinte fölösleges is mondanom, hogy nem fog-nak hiányozni ott, a hol eszmével vagy lele-ménynyel kell támogatni a fenséges alkalmat; nem fognak hiányozni ott, hol művészi, iro-dalmi, vagy tudományos munkával kell emléket emelni a nagy mozzanatnak; nem ottan, hol a kivitel részletes munkájában vagy anyagi szem-pontból minden egyes polgárra joggal számíthat a haza. Szerényen, tüntetés nélkül mindenünk ott lesz egész lelkével a nemzeti ünnepnél.

De mi ez ünnepben nemesak mint magya-

rok, hanem mint zsidók is részt akarunk venni. Nemcsak egyenként mint honpolgárok, hanem mint egy felekezeti tagjai is hozzá akarunk járulni a nevezetes mozzanat fényének emeléséhez. Vagy talán mint felekezeti nem tartozunk semmivel e hazának? Csak mint egyesek érezzük-e a nemzethez való tartozandóságunkat és nem egyszersmind mint egy hitfelekezeti tagjai? Csak mint egyesek részesülünk-e a honpolgári jogokban és nem egyszersmind mint a zsidó vallásnak hívei?

Igaz, még küzdenünk kell a zsidó vallás egyenjogusításáért, még küzdenünk kell azért, hogy bennünk ne csak a magyart, hanem a zsidó vallás hívét is tisztelje minden ember. De kiből a hiba? Mi bennünk? Mi vagyunk-e azok, kik összeütközésbe hozzuk magyarságunkat zsidó voltunkkal? Nem érezzük-e mi a ketős ösztönt kellő harmoniában? Nem-e ellenségeink azok, kik zsidó voltunkat akarják kiátszani hazafias érzésünk ellen, és magyarságunkat összeütközésbe hozni a felekezethez való ragaszkodásunkkal? Nem-e ellenségeink azok, kik minden áron meghasonlásba akarnak bennünket kergetni, hogy így, vagy amúgy, de valamiképpen hüllenekké váljunk érzelmeinkhez.

A magyar ember tudja legjobban a világon,

hogy mily fájdalom a meghasonlás. Hiszen kelet és nyugat között ott áll ő maga egy ezredév óta közvetítő gyanánt. Hány csatamezőn öntötte véré, hogy keleti természetében őt senki bántani ne merje, és hány csatában öntötte véré, hogy a nyugati civilizációt megvédelmezze! Ellensége a magyarnak, a ki ki akarja vetköztetni keleti természetéből; ellensége a magyarnak, a ki hüllenné akarná tenni a nyugati műveltséghez. Nos, az ilyen nemzet, mely egy ezrededen át csodás hősiességgel, szívóssággal és eszélylyel küzdött a benső meghasonlás ellen, az ilyen nemzet ne érezné és ne értene át a zsidóság helyzetét és lelki dispozicióit? Ne érezné, hogy a mi magyar nemzeti fájdalom létezik, azt a zsidó ember kétszeresen érzi át szíve minden dobbanásával!

Bizonyságát akarjuk adni annak, hogy nemcsak mint magyarok, hanem mint zsidók is teljes szívvel részt veszünk a magyar állam fennállásának ezredéves emlékűnnepében. És nemcsak az ünnepély külső fényének emelése, nemcsak a muló hatás fokozása által, nemcsak látványossággal és üres szólammal. Áthatva a magyar nemzeti művelődés eszméjéről, oly intézményt kell létesítenünk, mely jelképe legyen annak, hogy nemcsak mint magyarok, hanem

Zsidó költők.

Befejező közlemény.

A héber költők közül, kiknek műveit Makai Emil lefordította, bennünket első sorban Halévi és Gabirol érdekelnek. Mint a kelten kiváló, eredeti egyeniségek, kiknek költői hangja megállapítja a középkori héber költők hangját. Az elveszett haza utáni siralom, az elmulasztott földi élvezet felett való busongás, a világi hiúságok felismerése, az örök igazságok, az Isten kutatása: ezek az elemek dominálnak a középkori héber költészetben. Legelragadóbban szól szívünkhez Halévi hazafias hangja.

Hadd járjam be én is az ígéret földjét,
Hadd áztassa könnyem portadó göröngyét!

Hőreb s te sziklanély: nem láttad lobogva
Amint újra feltűnt a csipkebokorba?

Bejárta hegy-völgyet, oh, de nem felelnek,
Némán bölintgatnak szenvedő szívemnek.

Feljajdul bilinesem, felzokog rablánczom:
Van-e ily elhagyott nemzet a világon? —

Ugyanez a mély érzés nyilatkozik meg a következő strófákban:

Valaha régen, írva találom —
Egy vándor nemzet élt e világon:
Dicső nagy eszme hajtott ki lelkén
És e nemzetnek fia vagyok én,
Fia vagyok én!

Nem sebzé utján viharok szárnya.
Se a hullámok örök esalája.
Sivatag vadja soh'se gyöltörte —
Nem messze volt az ígéret földje,
Ígéret földje.

Csodás vidék az, gyönyör ott minden
S ha majd lenyugszom tengertnyi kínesen:
Szíveim királylyal be nem cserélne!
Ringass el arra nyugati szél te,
Nyugati szél te! . . .

Sima hab tükrén ringass el lágyan,
Ne vesd meg sirom hullám fodrában,
Ne hajtsd tenger szírtel elémbe.
Mig el nem érek Czion hegyére
Czion hegyére.

Nem állhatom meg, hogy még egy mulatványt
ne közöljek itt a mélyen megindító, hatalmas hazafias

mint zsidók is oszljuk a nemzeti örömet és részt veszünk a nemzet kulturális munkájában.

Ez a szempont volt az, mely engem arra ösztönzött, hogy indítványt nyújtok a bizottság elé, mely a zsidó felekezet egyenjogúsításának kivívásaért fáradozik. Együtt találtam a magyar zsidóság számos vezéralakját, együtt tanácskoztunk a módok fölött, hogyan kelljen kivívni azt, hogy bennünk ne csak a nemzeti érzést, hanem a felekezetet is tisztelje a magyar társadalom. A legtermészetesebb »associatio idearum« vezetett arra, hogy midőn a felekezetnek, mint ilyennek, elismertetéséről van szó, ugyanakkor az a gondolat támadt bennem, hogy mily szép volna, ha a felekezet mint felekezet, az ezeréves ünnepély fenséges alkalmát felhasználná arra, hogy intézményt létesítsen, mely a késő időknek is hirdesse, hogy a zsidó felekezeti és a magyar nemzeti érzés között soha összeütközés nem támadhat. Intézményt, mely zsidó eredete és magyar nemzeti bélyege által mutatná, hogy a zsidó felekezet, mint ilyen, a magyar nemzettestnek egy alkotó részét képezi. Hogy az ilyen kulturális intézményt milyennek gondolom, azt egy következő cikkben fogom részletesen fejtegetni.

Patágyi Menyhért.

hang jellemzésére. Halévi többek közt ezeket írja Czionról:

<i>Előlted a világ</i>	<i>Vipera lanyáz</i>
<i>Hódolattal térdelt,</i>	<i>A balzsamos réten.</i>
<i>Kincsel, koronákal</i>	<i>Ami egykor szép volt,</i>
<i>Lerakott elébed.</i>	<i>Összeomlott régen!</i>

<i>S most szolgál dühétől</i>	<i>De a régi vagy még</i>
<i>Porig lealázva,</i>	<i>Oh Czion! szívemnek,</i>
<i>Szived a megváltó</i>	<i>És így eltíporva,</i>
<i>Szabadságot várja.</i>	<i>Még jobban szeretlek.</i>

*És ha egy világ is
Kikaczag, elfeled,
Én leszek örökké
Siraló gyermeked.*

Gabiról költészetében már nem a lángoló, olt-hatatlan honszeretet az, mi művei fölötté dominál. Ő sötét, mély, peszimista lélek, telve lemondással s a világi élvezet megvetésével.

*Nem szomjazom múltó gyönyörre,
Nem izgat női szerelem;
Hazug az élet, mint a mámor,
Melyől a szív egy percze lángol
S aztán kialszik hirtelen*

A pesti izr. hitközség beszámolója.

Az ország első zsidó vallástestületének 4 drb jelentése fekszik előttünk. Az egyikben a lefolyt közigazgatási év általános képét, a másodikban az 1891. évi vagyonkezelést és ennek eredményeit, a harmadikban az adományok kimutatását és a negyedikben a folyó év költségvetését találjuk.

Az 1892-re szóló költségvetéssel ez évi 5-ik számunkban már foglalkoztunk, az adományok elszámolása csak végeredményeiben érdekelheti a nagyobb nyilvánosságot, s így ez alkalommal a megbeszélés tárgyát főként az első helyen említett két jelentés képezheti.

Mindenekelőtt örömmel konstatáljuk azt a mindjobban kibontakozó új irányt, mely a vallásos élet szükségleteit nem csak felismeri, hanem azokat *élesíteni* és kielégíteni igyekszik. Vezérszerepénél és központi helyzeténél fogva a pesti hitközségnek ez a vonása országos jelentőségű. Az ország első hitközségének intézkedései a tekintély jellegét hordják magukon, aztán meg itt készül, itt formálódik az ország zsidóhitű intelligenciájának csaknem túlnyomó része, s a jövő nemzedék a fővárosban magába szedett eszmékkel ömlik szét az ország minden

*Fáj minden, amit látok, érzek,
A sok alantas gondolat,
Mely eszmét nem szül a világra —
Csak megajul a napi láрма
És terem szörnyű gondokat.*

*Olyan vagyok, mint tépelt gálya
A nyíll, hullámozó tengeren,
Nines evező fáradt kezembe
Vad forgatag karjába vetve,
Csüngök a bús enyészeten.*

*A hajnal pirja el nem üzi
A csillagtalan éjszakát,
Mely szívemet sötétre festi —
És nem hallgatja senki, senki
A költő bús hatyudalát.*

Sok mutatónyt kellene itt közölnöm, ha mind azt idézni akarnám, a mi a könyvben különösebb mértékben elragadott. Ilyen az »Egy perc« című költemény, melyben Halévi hazafisága legragadóbb hangokon nyilatkozik. De nem ezélen a középkori héber költőket e lap hasábjain felfedezni. Csak Makai Emil műfordításairól akarok még néhány megjegyzést tenni.

részebe, hogy a jövő felekezeti életnek is erőssége legyen. Az ujitások annyi meggondolást és pedans mérlegelést, a vallásos eszmék ápolása annyi figyelmet és igyekezetet ennél fogva sehol sem kívánnak, mint éppen az ország szívében.

A pesti hitközség szellemi életének intézői évvel tisztaban vannak. Ennek tudható be, hogy a tagadhatatlanul terjedőben lévő indifferentizmusnak olyan nagy óvatossággal izentek hadat, de végre még is megtették. Az ifjúsági istentisztelet meghonosítása és az új templom építésének immár a programba felvett terve között egész sor olyan intézkedés fekszik, melyek a vallásos élet ápolását, eszméi fejlesztését tüzték ki feladatukul. S amíg egyrészt legjobbainkat ott látjuk a zsidó felekezet külső jogállásának kedvezőbbé tételén munkálni, addig serényen folyik az a belső munka is, mely Izrael tanai számára a megillető helyet visszahódítani törekszik.

A pesti hitközség életében a lefolyt év bőven termelt olyan momentumokat, melyek a felekezet belvilágára nézve kiváló fontosságúak.

Ilyen első sorban az egyetemes tanterv, mely a vallásoktatás ügyét végrevalahára tudatos és határozott végzéssel bíró mederbe

szoritani és ez által a tanítás sokféleségének országos hátrányait kívánja megszüntetni. Hogy a vizsátságok megszüntetése tekintetében megnyit tett és tehetett a még fiatal intézkedés, azt ma még a szakkörök is bajosan bírálhatják el; de a hitközség oktatásügyének vezetői maguk sem helyezkednek teljesen merev álláspontra, infallibilitást nem hirdetnek s »a cél elérése érdekében minden jóakaró megjegyzést, melyet a tankönyvekre nézve (pedig azok már a megtámadott tanterv szerint készültek) a vidéki hitközségek rabbijai és tanfőrfiai hozzájuk intéznek, fontolóra venni és a könyvek újabb kiadásait lehetőleg felhasználni« ígérenek.

A meglevő két héber tanfolyam mellé egy harmadiknak létesítése, — a hittanításra szánt óráknak fokozatos szaporítása, illetőleg a tanulóknak kevesebb főből álló csoportokban való oktatása — továbbá, hogy a torrához hívott barmiczvához a rabbi beszédet intéz, melyben vallásos kötelességeit vési lelkébe s végül az az ujitás, hogy az ujszülött gyermek névadása alkalmával a rabbi a tóra előtt köti az apák lelkére, hogy gyermekeiket Izrael tanai szerint neveljék — mind a vallásos érzés megszilárdításának, fejlesztésének tényezői.

A mostani ifju nemzedék erre jobban rá-

Annak idején, midőn egy jeles fiatal rabbi ugyancsak héber költőkből magyar gyűjteményt adott ki, nekem volt alkalmam az »Egyenlőség«-ben ismertetést írnom, s akkor, ha jól emlékszem, legelőbb kritikái észrevételem az volt, hogy az illető műfordító a régi héber költőket magyar sarkantyus czizmába öltöztette. Különösnek tartottam, hogy a régi héber költők magyar népdal-formában szólalnak meg. A mily szerencsétlen vállalkozásnak tartottam az ily műfordító munkát, oly problematikusnak kellene tartanom a kísérletet, mely a régi héber költőket a modern salonpesszimisták és aszfalt-forradalmárok hangján szólaltatná meg. Sohasem szabad, egy perczig sem szabad megfélekednünk arról, hogy annak, ki a régi héber dalnokok alkotásainak átültetésére vágyik, csupán csak az az egyetlen szempontja, célja lehet: minél hűebben visszaadni az eredeti szellemet, gondolkodásmódot, hangot, színt, — minél tisztábban, zavar-talanabban élvezhetővé tenni a héber poezist — minél kevesebb idegen elemet, idegen hangot keverni a héber költészetbe. Igénytelen véleményem szerint a műfordító akkor éri el tökélyét, ha — mennyire csak nyelve engedi — tartalomban, formában, hangban

színen a lehető leglelkiismeretesebben ragaszkodik az eredetihez, az eredetinek minden sorát szentnek és sérthetlennak tekinti s a lehető legnagyobb kegyelettel és tisztelettel nyúl a nagy költő művéhez. Csak is ily módon közeledhet a műfordító a nagy költők művéhez.

Kivételt e szabály alól csak az képezhet, ha — mint a világirodalom több példájából tudjuk — egy nagy poeta vállalkozik, egy más nemzetbeli nagy poeta művének átültetésére. Ez azonban már nem annyira átfordítás, mint átköltés; s a költő, ki ilyenre vállalkozik, a szabadságért, melyet magának ahhoz vesz, midőn az eredeti szövegtől eltér, azzal kárpótol, hogy számos új, eredeti szépséget nyújt. Az ily mű két rokon szellem ölelkezése, voltaképpen nem is nevezhető műfordításnak.

A hivatásszerű műfordítóknak, kik csak ruganyos képzelő erővel, kitűnő verstechnikával s alkalmazkodási képességgel bírnak, az ily szabadságok nem engedhetők meg. Ezekről az eredetihez való ragaszkodást, a költők intenciói iránt való vak bizalmat követelünk. Mert egy kiváló poeta remek alkotását egyenrangúnak tekintjük a természet egy remek alko-

szorul, mint akármelyik előzője. De a hitközség vezetősége egymagában nem éri be azzal, hogy »jövők« biztosításán fáradozik, hanem a jelen mindinkább érezhetővé vált szükségleteire is gondot fordít.

Hogy minden szombat és ünnepi istentisztelet megteremhesse a vallásos tanítás gyümölcseit, a rendes és eddig felváltva tartott egyházi szónoklatok között helyet juttat a heti szakaszra vonatkozó fejtegetéseknek (exhortáció) s ezentúl nem lesz ünnep, nem lesz szombat, mikor az épülésre vágyó és fogékony lélek rég táplált óhaja kielégítést nem nyerne. A segédlelkészi állás kreálásával szaporítja a szónoki erőket és egyúttal az ifjúsági istentisztelet méltóságán is lendít. Belátta, hogy főként a nagy ünnepek alkalmával a hitközségi területen tartózkodók egy részének vallásos igényei vagy egyáltalán nem, vagy az ájlatosságnak rovására eső formában nyernek kielégítést, amiért folyó évi programjába két pótimaház létesítését és a pótimaházak ügyének rendbeszedését a sürgős teendők közé vette fel.

A templomhiány mizeriáinak szemlélői és felpanaszlói a félrendsabályoknál messzehatöbb dolgot is meg tudnak a jelentésből. Az új templom építésének eszméje — a legilletékesebb

tásáról s nem engedhető meg, hogy ezen kevésbé művészi kéz változtatást végezzen.

Ez általános reflexiókból kitűnik álláspontom, melyet Makai Emil műfordításaival szemben elfoglalok. Azokat a műfordításokat, melyekben Makai mint hivatásszerű fordító, az eredeti szövegtől, hangtól való eltéréseket engedett meg magának, anélkül hogy új költői szépségeket öntött volna fordításaiba, elitélem. Azokat ellenben, melyekben — bár eltért az eredetitől — egy rokon költői lélek szép megnyilatkozásait látjuk, teljes mértékben elismerem. Mert szabadság csak a költőnek adatik, — míg hűség kívántatik a műfordítótól.

Még egy megjegyzést. Makai néhány fordításában olyan hang csendül meg, mintha csak egy ma élő, különben igen jeles költőnk szólalna meg. Az ilyenektől óvakodjék Makai Emil, mert Gabirol vagy Halévi aligha utánozhatták — teszem fel — Kiss Józsefet.

A könyv összehyomását tekintve, megnyerő és rokonszenves. Némely költeményeket valódi költői inspirációval költötte át Makai, azok becsesek és a könyvnek matadandóbb értéket adnak.

Palágyi Lajos.

helyen konkrét alakban jelent meg. Magunk is azon iparkodtunk, hogy ez irányban történjék valami. Várakozásunk teljesült és a terv hivatalos proklamálásán kívül magára a kivitel idejére vonatkozólag szintén akadunk néminemű utbaigazításra.

A hitközség már régebben vajudott az új iskolaépítés ügyével. Ez a függő kérdés, legalább a mennyiben az épület helyét illeti, a lefolyt évben megoldást nyert s a főváros átengedte a Koháry és Markó-, továbbá a Koháry és Szalay-utczák sarkán levő két telket, még pedig azon kikötéssel, hogy a hitközség az iskolát a telek átadásától számított 5 év alatt kiépíteni köteles. A jelentés az iskolaépítés foganatba vételével »kapcsolatosan« tartja az új templom építési eszméjét, mint az iskola kiegészítőjét »egyúttal« megvalósíthatónak. Isten új házának építési idejét tehát egyedül az döntené el, vajjon megtörtént-e az iskolatelkek átvétele?

A költségek előteremtését illetőleg a jelentés a hitközség tagjainak alapítványokban és adományokban nyilvánuló áldozatkészségére támaszkodik. Hogy a múltban ezt joggal tette, azt bizonyítja az új zsidó kórház közelfekvő példája; de hogy ez az alap nem kimeríthetlen, arról tanúságot tesz a jelentés következő mondata: »Csak csekély mértékben gyarapodtak a lefolyt évben a hitközségnek felajánlott jótékony alapítványok.«

Ez a körülmény egyrészt a hitközség képviselését arra utalja, hogy már most gondoljon a szükségessé vált alapok miként való felhajtására, másrészt pedig kell, hogy felekezetiünk tehetősebbjeit a már jórészt általuk be is bizonyított ősi erény újabb megnyilatkozásaira buzdítsa.

A hitközség kezelése alatt fennálló jótékonyági intézmények a lefolyt évben tág teret találtak a működésre és hivatásukat lelkiismeretesen teljesítették. Csak éppen az a feltűnő, hogy a szegény gyámolítás évről-évre szaporodó kiadásainak fedezésére a hitközségnek még mindig igen kevés biztosjövedelmi forrása van. A külön kezelés alatt álló jótékony intézmények alapjai ellenben, noha a szükségletek

beszerzése tekintetében kevesebb gondot okoznak, a lefolyt évről is igen szép áldozatkésztséget mutathatnak fel.

A jelentés az évről-évre szaporodó kiadásokkal szemben a jövedelmi forrásokban általában sem találja meg a szükséges emelkedést. Az igaz, hogy a múlt év zárszámadásai 17,141 frt *többlettel* záródtak, de a meglevő intézmények fejlesztése és főként az érintett ujak létesítése a folyó évre és a jövőre egész sor olyan terhet tüntetnek fel, melyek újabb jövedelmi források teremtésének szükségét indokolják. Ezek közül az anyakönyvi bejelentések utánengedélyezett díjak szedését, az önkéntes templomi adományok jövedelmezőbbi tételét és az imaszéki birtokigazolványok megterhelését helyesnek tartjuk, sőt a magunk részéről úgy véljük, hogy a huszmonopolium díjainak csekélyebb mérvű és arányos fölemelése is szép eredményekkel járna. S ha a lefolyt évben levágott 74,552 darab állatot átlag csak 5 kr. díjfölemeléssel — ami éppenséggel nem súlyos — vesszük a számítás alapjául, akkor is majdnem négyezer forint többletet lehetne elérni.

Midőn még konstatáljuk, hogy a hitközség népesedési viszonyai igen kedvező képet tüntetnek fel, amennyiben a születések és esketések száma jelentékeny plusról, a halálozásoké pedig csökkenésről tesz tanuságot, röviden ráterünk a hitközség 1891. évi vagyonkezelésére és ennek eredményére.

A vonatkozó jelentésből legszembetűnőbb és legmértánylandóbb jelenség az, hogy a lefolyt évi hitközségi kezelés 17,141 frt 19 krnyi többletet eredményezett. Ezenkívül több alap is számottevő kiegészítést nyert. A főleg legjelentékenyebb része az általános bevételekből és a husvétii liszt kezeléséből került ki. A hitközség által pótlendő tulkiadások leginkább a hit- és népiskolai oktatás, szegénygyámolítás és kórházkezelés terén mutatkoztak.

A kiadási előirányzatot jelentékenyebb mérvben a templomkezelés és kórház, kisebb mérvben a hitoktatás, kultusjárulékok beszedése haladták túl. Ellenben az előirányzott bevételnél jóval többet hajtottak: a kórház kezelés, a szegény gyermekek ruházására és iskola alapra

eszközölt gyűjtés, a kiházasítási kollektiók, az általános bevételek, a kultusjárulékok, s kisebb összegekkel több más tétel.

Mindebből az tetszik ki, hogy a hitközség vezetősége lámaszkodva a jelentékeny bevételi többletekre, az előirányzottnál nagyobb kiadást csak ott engedett meg magának, ahol arra részben fedezetet talált, részben pedig ott, hol az egész hitközségi kezelést jellemző és örökébe visszatérő vallásos irány, továbbá az ősi zsidó jótékonyági szellem ezt mulhatlannal megkövetelik.

Ennyi az, ami a jelentésekről mondani valónk akadt. A hitközség tagjai nyugodtan tehetik le a hitközség sorsát a mostani vezetőség kezébe. A nyom helyes, s midőn a hitközség vezetősége egész vonalon folymatban tartja az üdvös munkát, bizonyára a hitközségi tagok részéről is olyan méltánylásra fog találni, mely miharabb testet öltetni segíti minden tervet, minden szándékát.

Viszont hisszük, hogy a pesti hitközség, mely erre első helyen hivatott, miként a jelentésben, azonképpen a tettek terén nem fogja mellőzni azt az országos mozgalmat, mely a magyar zsidóságnak régi álmait van hivatva megvalósítani. Mentségül nem szolgálhat az, hogy a jelentés korábbi keletű, mint a felekezletünk egyenjogusítására irányuló mozgalom, mert hiszen már arról is elszámol, hogy Hollitscher Manó a képviselőtestület tagja *f. évi február hó 11-én* elhunyt. A közgyűlésnek bizonyára lesz módja az egész országot érdeklő egyenjogusítási mozgalomra vonatkozólag pótolni azt, a mit a jelentés elmulasztott.

Haber Samu.

*

A jelentések számadataiból tájékoztatóul a következőket mutatjuk be:

A hitközség szükségleteinek fősszege 1891-ben 280,478 frt (az 1882-iki előirányzat 298,650 frt 72. kr.) volt.

Ezen összeg a következőképpen oszlott meg:

I. Szertartás: Templomkezelés 34,207 frt 09 kr. (a folyó előirányzat 30,716 frt 92 kr.) templomi rendkívüli szükséglet: 8277 frt 95 kr. (a f. é. e. 4750 frt). Zsinagóga kezelés 12,674 frt 15 kr (a f. é. 12,836 frt 06 kr). Ifjusági istentisztelet 2,066 frt 46 kr (a f. é. 2550 frt). Pótimahé-

lyiségek 564 frt 52 kr (a f. é. 7600 frt). Az is-
(éntisztelet ápolására fordított összegek között)
ezek szerint az arány a következő: 1891: 58,790 frt
17 kr; 1892: előirányzat 58,452 frt 98 kr.

II. Iskolák: Fitánoda rendes és rendkívüli
kiadásai 22,644 frt 94 kr (a f. é. előirányzat 19,115
frt 60 kr). Leányiskola 7168 frt 83 kr (a f. é.
7170 frt). Hitoktatás 31,916 frt 05 kr. (f. é. 31,997
frt 50 kr). Talmudtóra: 2273 frt 11 kr (f. é. 2950
frt). A tanügyi kiadások összege 1891-ben 64,002
frt 93 kr, a folyó évi előirányzat 63,232 frt 10 kr.

III. Jótékonyosság: Kórházi kezelés és
szegények gyógyítása 46,510 frt 15 kr (a f.
évi előirányzat 44,339 frt). Szegénygyámoltás
23,768 frt 74 kr (a f. é. 22,400 frt). Árvák eltar-
tása 4150 (a f. é. ugyanannyi). Kiházasítási
segélyek 6123 frt 17 kr. (a f. é. 7000). Iskolás
gyermekak. felruházása 3,552 frt 58 kr. (a
f. é. 5000 frt). Levesintézet 88 frt (a f. é. ugyan-
annyi). Űsz tündíjak 1200 frt (a f. é. 1820 frt 15 kr).

E rovatban említendő a külön alapokkal rendel-
kező és külön kezelés alatt álló fiárvaház, melynek
bevételei 32,252 frt 24 krnyi kiadással szemben 49,801
frt 58 kr-ra rugtak; továbbá az izr. siketnémák orsz.
intézete mely 24,371 frt 96 kr bevétellel szemben 22,131
frt 17 kr kiadást tüntet fel és végül a nyugdíjintézet
melynek bevételei 14,711 frt 39 kr-ra, kiadásai ellen-
ben 8172 frt 42 kr-ra rugtak. A folyó évre szóló elő-
irányzatokat ezen intézetekre vonatkozólag a jelentés
nem közli.

A jótékonyági kiadások ennél fogva, melyek a
hitközséget terheltek, 15,396 frt 64 kr-ra és a külön
alapokból fedezettek 62,556 frt 86 kr-ra, együttesen
148,353 frt 47 kr-ra rugtak.

IV. Általános hitközségi kezelés. Köz-
ponti személyzet fizetései 34,832 frt 13 kr
(a f. é. előirányzat 34,970 frt). Nyugdíjpótlék 2849
frt 77 kr (a f. é. 2775 frt) Kóserhus és háromfi
vágóhid 13,275 frt 83 kr (a f. é. 14,220 frt). Adó-
ságtörlesztés 354 frt 71 kr (a f. é. 385 frt) Kü-
lönféle szükséglet 11,456 frt 22 kr (a f. é. 13,310
frt). Beszedési díjak 5243 frt 44 kr (a f. é. 4400
frt) Kamatok 21,504 frt 61 kr (a f. é. 22,107 frt
49 kr). A keze'ési költségek e szerint 1891-ben 90,501
71 kr-ra rugtak a folyó évre pedig 919,82 frt 49 kr-ra
vannak előirányozva.

A fedezet teljes összege 297,620 frt 18 kr-ra
(a f. évi előirányzatban 286,105 frt 88 kr-ra) szerepel.

Tételenként a végsummák a következők:

I. A szertartás bevételei 1891-ben 47,391 frt
28 kr-ra rugtak s e ezímen a folyó évre 47,328 frt 40
kr van előirányozva. E szerint e ezímen a hitközség
11,398 frt 77 kr volt kénytelen más jövedelmeiből
fedezni.

II. Az iskolák bevétele 20,591 frt 98 kr volt
(a f. é. előirányzat 19,934 frt 20 kr a felemelni száu-
dékolt polgári iskolai vizsgadíjak daczára.) E tétel
1891-ben a hitközség egyéb jövedelmeire 43,410 frt
95 kr terhet rótt.

III. A jótékonyági munkálatok fedezésére a
hitközségnek 70,427 frt 97 kr. állt rendelkezésére (a
f. é. előirányzat 56,942 frt 28 kr). Az 1891 évi kia-
adások ellenben 85,396 frt 64 kr-ra rugván pótlendő
maradt 14,968 frt 67 kr.

IV. Általános bevételek. 185,260 frt 02 krnyi
csinos summát eredményeztek, mely összegben a kul-
tusjárulékok 114,597 frt 80 kr-ra szerepelnek (Az ál-
talános bevételek előirányzata a f. évre 161,900 frt
A 90,501 frt 71 kr általános kiadásnak levonásával
az általános bevételek címén, a többi kiadási több-
let fedezésére 94,757 frt 31 kr. marad.

* A jelentésekből még a következő adatokat emel-
jük ki:

A vallásoktatásra fordított tanórák száma
a közép, polgári és népiskolákban hetenkint 634
mely összeg a 7 évvel ezelőtlinél 161-el, előző évinél
pedig 37-tel nagyobb. A vallásoktatásban részesülők
száma a folyó évben 11,404, 538-czal több az előző
évinél.

A fiúiskolába az 1891-92 tanévre 740 (előző év-
ben 704) a leányiskolába 406 (előző évben 400) a
talmudtórára 104 (előző évben 92) a héber tanfolya-
mokra 145 (előző évben 121)-en iratkoztak be. A
hitközség oktatási intézményeit, melyekben 49 tanító
és tanár működik, e szerint 12,546-an használják (az
előző évben 11,971). A hitközség iskoláiba járó 1146 nö-
vendék közül 707, tehát majd a két harmadrész tan-
díjmentes. Hogy a többi iskolákban mennyi a tan-
díjmentes, azt a jelentés nem mutatja ki.

A jótékonyág mérveire a következő adatok
vetnek világot:

Alkalmi segélyben 1852, rendes havi segélyben
100 személy részesült. Ingyenes esketés 123 volt, 269
pedig mérsékelt díjak mellett. Kiházasítási jutalékol
19-en kaptak.

A kórházban 1092 fekvő beteg 25310 ápolási
napot vett igénybe (átlag 231). A bejáró betegek
száma 11,612 (az előző évben 10.734) volt s a rendelé-
seké 45,945.

A fiárvaházban 1890 év végén 105 árvát vettek
át, a lefolyt év folyamán felvétetett 16, kilépett 18
Az elbocsájtottak közt volt 3 magánhivatalnok; jog-
hallgató, tanító, főgymnázista, droguista, lakatos, be-
lűszedő, műasztalos 1—1, aranyműves 2, stb.

A siketnémák orsz. intézetében 77 növendék
kap nevelést, közülük 39 díjtalanul, 38 pedig 120-400
közt váltakozó évi fizetés ellenében.

A népesedési viszonyokat feltűntető számok a
következők:

Született a lefolyt évben 1492 fiú, 1363 leány, összesen 2855 gyermek (tavaly 2715). Esketés volt 622 (tavaly 579). Haláleset 1928 (tavaly 1960) fordult elő.

A hitközségi adót fizetők száma. 1891-ben 8140-re emelkedett, ami az előző évhez képest 572 fővel való szaporodást tüntet fel. Ez összegbe azonban még nincsen belefoglalva, azon 624 tag, kik a szent egylet decemberi bekebelezése alkalmával léptek a község kötelekeibe. De ezen új tagok közül csak 243 fogja a kultusadót fizetők számát gyarapítani (a többi előbb is adófizelő volt) s így a hitközségi terhek viselőinek számát 8383-ra kiegészíteni.

Kiemeljük még a jelentésből, hogy a hitközség Kohn Sámuel dr. rabbijának az idén megünnepelt negyedszázados jubileumát úgy kívánja megörökíteni, hogy nevére alapítvány létesítését ajánlja a közgyűlésnek. Az alapítvány 200 frtnyi kamatai rabbiképzőbeli és praeparandiai növendékek segélyezésére fognak szolgálni. A siketnémák intézete hasonló módon már meg is tisztelte vezérlő bizottságának ezen egyik legbuzgóbb bizottsági tagját, amennyiben ugyancsak 25 éves jubileuma alkalmából Kohn dr. nevére 5000 frtos alapítványt létesített. Ugyanezt tette a fiárvaház és leányárvaház. — A beszámoló végül meleg sorokat szán Schoenberg Armin dr., Steinitz Adolf, Hirschler Ignác dr., Löwinger Dávid és Holitscher Manó elhunyt választmányi tagok, valamint Friedmann Mór emlékezetének.

— **Az orthodox hitközségekhez intézett körlevelet,** melynek létrejöttéről lapunk utolsó-előtti számában körülményesen referáltunk, e napokban küldötték szét. A zagyva héberséggel (pedig ha egyebet nem, de azt elvárná az ember a szent uraktól, hogy tisztességes héber stylusban tudjanak egy levelet megszerkeszteni; e g y nyelvet végtére csak tudniok kell a községek élén álló papoknak!) megírt körlevél kezdetétől végig nem más ugyan egy nagy káromkodásnál; a receptió ügyének szempontjából azonban nincs okunk ellene panaszkodni. Annál kevésbé, mert az orth. közvetítő bizottság itteni irodájából kiindult veszett agitáció után tartani lehetett róla, hogy sikerülni fog Reich Ignácznak rávenni a rabbikat arra, hogy a recepcionális mozgalommal szemben ellenactiót indíttassanak azokkal a községekkel, melyek eszközket a közvetítő bizottság fejében hordják. Megelégedésünkre szolgál, hogy ez nem így történt. A körlevélnek elnevezett oktalan káromkodás abban kulminál, hogy az orthodoxok a recepcionális mozgalomhoz ne csatlakozzanak, de nincsen szó róla, hogy ellene agitáljanak. Részünkről megelégedéssel konstatáljuk, hogy igazunk volt, midőn lapunk utolsó-előtti számában előre megmondtuk, hogy ez lesz az orth. körlevél tartalma. — Tessék összehasonlítani ezzel a hírt, melyet a raffiniált társaság a Pester

Lloyd f. hó 4-iki esti lapjában közzétett és melyet az 5-én megjelent reggeli lapok mind átvettek. Ott az van mondva, hogy a rabbik elhatározták, miszerint az orthodox községeket felhívják, hogy „minden rendelkezésükre álló eszközökkel agitáljanak a receptió ellen.” Mikor ez a hír közzétett, akkor egyáltalában nem határoztak még, de Reich Ignác akarta, hogy ezt határozzák Csakhogy ez neki nem sikerült. Ergo nekünk nincs okunk panaszkodni az orthodox pamphlett ellen. Más kérdés az, nincs-e oka szétküldőnck szégyenkezni miatta. A tárgyra lapunk jövő számában még visszatérünk.

Magyar-zsidó családok.

Álom.

III.

Elbeszélés.

(5.)

— Melanie, mondta az nap ebéd után Klein ur a leányának, Schwarz Béla megkért.

A felesége felugrott.

— Ugy? Nálad volt? Na, hála isten

— Mit mondjak neki Melanie?

Melanie meghökkent.

— Schwarz Béla? El akar venni?

— Na hát, mit bámulsz ezen — mondta az anyja.

— Csak nem adtok ehez a vegytanhoz?

— Vegytanhoz? kiáltottak fel unisono a szülők.

A leány megértette ebből, hogy szülei szeretnék a házasságot. Kedvetlenül, durcásan ment be szobájába magukra hagyva szüleit.

A mi bizarrt, excentrikust csak meglátott Huzella boltjában, azt mind megvette és beadatta szobájába. Első pillanatra kellemetlen hatást tett ez a cifra kakukfészek. Annak látszott. Sárga és kék szín uralkodott benne, a falakon a sötét vörös.

A délutáni napsugár megtörve küldözgette be sugarait.

Melanie végig dőlt hintaszékén s gondolataiba merült. Mérges, kesernyés gondolatai, mint a mákonyillat megesték idegeit. Romlott lelkivilága, cynikus gondolkodás-módja uralkodott egész fizikumán.

Czigarettre gyujtot. Ha görögtűz lett volna kéznél, lefüggönyözött szobáját, azzal világította volna be.

Életkérdés előtt áll s mint George Sand valamelyik hősnője hangos monologba kapott.

Évek óta leste ezt a pillanatot. Dönthet egy férfi fölött! Minő kéj! Sokáig maga sem tudta, hogy az az együgyű tudós ilyen szenvedélyt táplál magában. Utóbbi időben észrevette dadogásán, kidülesztett szemén és merev tekintetén. De nem hitte, hogy ezen pillanat ilyen rövidesen beáll. Itt van! Végre!

Eregette a füstkarikákat.

Kis szobájába megtelt kékes füstfelhővel és ő nézegette azok illanását

A várva várt pillanat végre hát itt van.

Hogy kezdjen hozzá?

Mit szóljon?

Mert neki most nagy monologot kell folytatnia.

Belecsapott:

— Ehhez a vegytanhoz? Brr! Együgyü mozdolatai, bamba járása, szükszavúsága ellenszenvet kelt bennem. Nem gyűlölöm, csak közönyös vagyok iránta. S most pedig . . . Nem! Férjemet szeretni, imádni akarom. Le akarok előtte borulni, s rimánkodva kérni, hogy szeressen: Langyos szeretet nem kell. Limonáde, Kaviár. Brr! Szegény flótás! Vegytanának él s családapa lenne. Ha ezt az embert alsó ruhában látnám, érzem, még gyűlölni is tudnám. Nincs benne semmi férfias, hősi, erő és izom, test és vér hiányzik belőle, nem kell, nem kell. Mamlasz ember, punktum. Nos hát, nem kell!

Nagyot fujt cigaretté-jéből.

— Ez hát elhatározatott.

Ott hempergett a puha ottománon, felhuzta szoknyáját és lebontotta haját. Egy kaczer sugár színes hárisonyán játszadozott és ő ringatta a lábát, hogy a megtört selyemfény csillogásában kéjelegjen.

Ragyogó színeket látott, fényes egyenruhát, dagadó mellkast és hatalmas karokat. Imádtá így titokban az egyenruhát Szemei felcsillogtak és ajkai idegesen rángatóztak. Arczát előntötte a pír.

Mikor belépett szüleihez, azok még egyre tanakodtak.

— De Melanie, szólott hozzá komolyan az apja, Melanie, ez bolondság. Schwarcz Béla kitudó férfi, gazdag, előke'ő, s te boldog, s büszke lehetsz . . .

— Hagyjuk ezt atyám. Sohasem leszek a felesége.

Az öreg ember nagyon szerette a leányát. Egyetlen gyermekét.

— Mond neki, hogy nagyon sajnálom . . .

— Ezt nem mondhatjuk így.

— Mondj hát akármit.

— Melanie, ezt jó lenne meggondolnod.

— Meggondoltam.

Schwarcz Béla iszonyu fejszaggatás közepett lépett be az öreg Klein itodájába másnap.

— Kedves Schwarcz ur! Ajánlata nagyon megtisztelő, de leányunk még nagyon fiatal, tudja mit, várjunk. Mához egy évre, talán, tudja mit, várjunk . . .

— Várni! Várni! — dadogta egész uton hazafelé.

Ella mindent megértett, de nem szólott semmit

— Hát várj.

— Könnyü neked, ki nem érzed ezt a poklot.

— Hát ne várj.

— És?

— Szaladj előre.

— Ella, te is. Megbántottalak, hogy gunyolsz?

(Folyt. köv)

Lázár Béla.

AZ ERŐSEK.

— Elbeszélés a kisvárosi zsidó népéletből: — (3)

Irta: Bernstein A.

II.

Hogy a Mendel Gibbor sorsának kimagyarázása kerül sorra, kevés mondani valóból megért bennünket az az olvasó, kinek emlékezete elhord azokig az időkig, midőn az atyáskodó kormány gyermekeinek nézett alattvalói iránt való merő gondosságból azt sem tudta, mily utat-módot eszeljen ki, hogy azokat teljesen boldoggá tegye. Mivel azonban mindenknek változóságánál fogva olyan idők is elérkezhetnek, mikor az emberek azt fogják hinni, hogy az alattvalók a kormány folytonos atyáskodó gondossága nélkül is boldogulhatnak, kénytelenek vagyunk a jövőendő okulására egy kicsit a múltba visszakalandozni.

A kormányonlévők jóakarátának azon emberbaráti korában, melyben az alattvalóknak ezen gondviselői abban a hitben éltek, hogy a gondnokságuk alatt levő kormányzottak mihelyt az örökké éber törvényhozás mint valami vezérlő lángoszlop nyomról-nyomra nem jár előttük, üdvük felismerése tekintetében szuroksötétségbe süllyednek, mondom, abban az időben az a bölcös ötlete támadt a törvényhozásnak, hogy nem csak a föld népe és a városi lakosság, hanem már a zsidók üdve — a törvényhozói genie ezen kimeríthetlen kincses bányája — miatt is a világot új társadalmi rendbe kell beosztani.

Azon közgazdasági szempontból indultak ki, »hogy nagy, rettenetes nagy baj az, mikor a zseb-kendőt, kartont, pántlikát, gombostűt, dugóhuzót, bicakát, füles és fületlen gombot, nadrágszíjjat, fésűt, tükröcskét meg a hozzá hasonló apró-cseprő dolgokat helybe szállítják a parasztnak a házához, és ezáltal megfosztják ama civilizáló gyönyörűségtől, hogy tüért, ezérnáért a városba utazzon és az ott megtelepedett polgároknál és mestereknél szerezzék be a krajezáros dolgokat. Másrészt pedig úgy voltak meggyőződve, hogy az sem kevésbé elszomorító egy állapot ám, ha a paraszt annak rendje és módja szerint a dolga után láthat és nem kénytelen egy pár kiló sörte meg holmi borjuböröcske eladása miatt szekerre ülni, hanem házalóknak ott helyben eladhatja, ami viasz, fagygyu, toll, gyapju, méz és bőr féle jószága akadt. És minekutána az tagadhatlan tény volt, hogy az eféle káros házaló-kereskedéssel foglalkozni és a városi gyártmányokat a vidéken, s a vidék termelvényeit meg a városokban közvetíteni a kisebb városok zsidói szokták, akiket azért »schachererek«-nek neveztek el, — hát napnál világosabbnak tetszett, hogy ezt a fattyuhajtást csupa emberszeretetből lenyesegetni és újabb kinövését dekretumokkal megakadályozni szükséges.

A vámszedők nemzetgazdasági meggyőződése szerint természetesen az lett volna a leghelyesebb, ha a zsidóktól, akik a parasztság örökös ide-odautazgatását fölőselegessé tették, a vámoknál bizonyos piczulákat szedegethettek volna. A kisvárosi fésűsök, takácsok és más mesteremberek pedig abban látták volna a világ sorsának jobbrafordultát, ha a parasztságnak rendeletileg meghagyták volna, hogy kizárólag az ő boltjukban vagy műhelyükben szerezze be a szükséges czókmókat és ott is adjon tul a saját termésén. Hanem az akkori magas közhatóságok beérték a jóval enyhébb övrendszabályokkal is; a felsőbb jóváhagyás és iparendély nélkül való házalást egész egyszerűen eltiltották; a polgármester pedig szűkre fogta a házaló-engedélyek számát s örömeiben csak az öreg és erőtlen családapákat részesítette. Ez által az atyáskodó jóindulat nem csak a nagy nemzetgazdasági hátrányoknak állta útját, hanem az izmosabb és fiatalabb zsidókat rászoritotta arra is, hogy az ősi csereberélő hajlamokat ad acta tegyék és új élethivatást keressenek.

Hogy ez a böles kormányzási taktika a rendeletek daczára sem akarta megteremni a várt gyümölcsöket, annak — már ezt csak meg kell vallanunk — éppenséggel nem a hatóságok voltak az okai. A polgármesterek ugyan nem igen hajlottak arra, hogy a házaló-engedélyeket megtagadják; de az államhivaltok és az államhivatalbeli zsandárok, kik a házaló-engedély nélkül való zsidókra vadásztak, az utóbbiak névszerint azért, mert az elszedett mozgó áruraktárból részük volt kikötve, a nem nagy szigorúsággal végrehajtott törvényes intézkedéseknek elébe akadályokat gördítettek. A rendeletek nemes szándékai a nagyobb városok befolyásosabb zsidóinak ellenkezésén és fáradozásain nem is multak. Ezen vagyonsabb zsidók között akkorjában ugyanis az a szilárd meggyőződés kapott lábra, hogy a városi és falusi termények élénk közvetítő kereskedelmének és csereberélésének bizony állami veszedelemnek kell lennie. Kisiben ők is »schacherer«-nek nevezték megvetően azt, amit nagyban büszkélkedve »kereskedelem«-nek kereszteltek el. Azt a böles mondást, hogy a zsidókat addig, míg többségük csereberél és a proletar-élettől olyan felháborító módon tartózkodik, emancipálni nem lehet, akkorjában a vagyonsabb zsidók is emlegették, akik bár divatból panaszkodtak a keresztény proletariátus szaporodása ellen, az emancipáció után való vágyakozás következtében még is fájlalták, hogy a proletariátus a zsidóknál nincs meg. Sőt az, hogy tanult fia elől, akít pedig képességei és a széles melle erre nyilván alkalmassá tettek, a hadnagy pályára el volt zárva, akárhány apát keserű panaszra fakasztott amiatt, hogy a kisvárosokban lakó makacs természetű hitsorsosai minden tár-

sadalmi különbség elegyengetése czéljából nem nevelték a fiutódokat a vám mellé kőaprózóknak.

A nagy városokon és a gazdag zsidókon tehát éppenséggel nem mult, ha a legkisebb nemzetgazdasági övrendszabályok eredményteleneknek bizonyultak. Áki pedig azt várja, hogy a sikertelenségnek minden áron okát adjuk, annak nyiltan megmondjuk, hogy nem kell valami messzire mennünk, az okot megtaláljuk magukban a zsidó házalókba és a föld népében, akiknek javára a rendeleteket, az emberiség ezen papiros zsandárait feltalálták.

(Folytatjuk.)

Hazai hírek.

Térszűke miatt lapunk jelen számából több közleménynek ki kellett maradnia.

— **A pesti izr. hitközség közgyűlése.** F. hó 20-án délelőtt 11 órakor a pesti izr. hitközség évi közgyűlését tartja meg új tanácsépülete (Sip-utca 12.) dísztermében. E közgyűlésre a folyó ügyeken kívül két fontos tárgy vár. *Allásfoglalás a receptió kérdésében*, melyről a hitközség mint ilyen még nem nyilatkozott és az ujonnan alkotandó *községkerületek* 47 képviselőjének megválasztatása. A közgyűlés ezeken kívül egy új választmányi tagot is választ.

— **Nyilatkozat.** Egy magát meg nem nevező egyén által szerkesztett, állítólag az orth. közvetítőbizottság által kiadott hetilap utolsó számának azon közlése, hogy a zsidó vallás egyenjogúsítása tárgyában kiküldött végrehajtó bizottságnak a lefolyt héten a hitközségekhez szétküldött nyilatkozata csak pressió által jöhetett létre, melyet egy tag azzal gyakorolt az ülésre, hogy kilépésével fenyegetődzött; szintugy a bizottság elnökének tulajdonított kijelentés; nemkevésbbé a bizottsági tagoknak tulajdonított eljárás, hogy egész mást akartak, mint a mit határoztak — *kezdetől végig kóborlány.* *A végrehajtó bizottság elnöke.*

— **A marosvásárhelyi izr. status-quo hitközség** ékesen szóló főabbijának pár hét előtt a receptió érdekében tartott szombati szónoklatát kinyomatta és több száz példányban szétküldötte, hogy az ingadozókat erősítse, a félrevezetetteket felvilágosítsa. A valóban mesteri szónoklat az illető heti szakasz következő verséből indul ki: »Hagyj bennünket, jobb nekünk szolgálni az egyiptomiakat...« A szabadság értékét még fel nem fogó szellemi rabszolgák ma is azt kiáltják, hogy a zsidóságnak nincs szüksége a felekezeti egyenjogúsításra, jobb nekünk a szolgaság. Az okokat fejtegetve, melyek testvéreink egy töredékét ilyen magatartásra készítették, a szónoklat oda konkludál, hogy az gyalázata, rákfenéje felekezetünknek és a józan gondolkodású hitrokonoknak annál szentebb kötelességévé válik, elkövetni mindent, hogy vallásunk a többi vallások sorába emeltessék, hogy elfelejtessük azt a szégyent, hogy egyáltalában voltak köztünk oly rabszolgalelkűek, kik a törekvéseknek akadályokat gördítettek útjába. Igaz elismerésünk a derék hitközségnek és lelkes és tudós főabbijának.

— **Pollak Eleázár** L. pesti rabbi folyó hó 29-én (nisan 2-án) ünnepli 70-ik születése napját. A pesti rabbiság (mely négy rabbiból áll) e derék tagja,

ki különösen érdemeket szerzett a rituális élet megerősödésére, helyesebben visszahelyezése körül a főváros zsidóságában, élete e jelentős napján annak 40-ik évfordulóját is ünnepli, hogy első rabbiállását elfoglalta. Pollak rabbi nagy talmudikus tudománya mellett, melynek terén kapacitásnak ismertetik el, nem mindennapi modern ismereteknek birtokosa, a mi — mint ezt az ő személyében látjuk — igen jól összefér a leghatározottabb konservativizmussal, melynek főképpen ő a képviselője a pesti rabbiságban, aminthogy hitszónoki tisztét is a pesti izr. hitközség konzervatívabb része által látogatott rombachutczai zsinagógában gyakorolja. A szeretőnek és tiszteletnek örvendő rabbi, kinek jubileumát, mint értesülünk, hűvei méltó módon készülnek megünnepelni, Nyitrán született. Első talmudtanulmányait a híres Rabbi Binet Ezekiel nyitrai jesiváján szerzte. Tanítványa volt aztán Rabbi Wohl Ábrahám, a nagynevű miskolczi és a nem kevésbé kiváló Rabbi Münz Mózes, ó-budai rabbinak. Ó-Budán magánuton a gymnasiumi osztályokat is végezte és Pesten 1845-ben kitűnő eredménnyel érettségit tett. Hogy ezáltal nem hanyagolta el a rabbinikus ismereteket, mutatja az a körülmény, hogy R. Münz Mózes nyomban érettségi vizsgája után hattarával tüntette ki kedvencz tanítványát. Ó-Budáról Prágába ment, hol a nagy Rappaport működött és a mely város akkor a zsidó tudományok góczpontja volt. Rappaport siurja mellett Kaempf és Vessely előadásait is szorgalmassan látogatta. Az egyetemen végig hallgatta a philosophiai kurzust és Rappaport azzal tüntette ki, hogy gyönyörű rabbi képesítő levelet adott neki. 1852-ben Janovitzban választották meg rabbinak, honnan 2 évi működés után Prágába hívták, hol 1855-ig a »Neu-Synagoge« községének volt a rabbiája. Ebben az esztendőben Kremzier rabbiává választották, és ezen állásban 1862-ig maradt, midőn ugyanis az inowrazlawi (Poroszországban) tekintélyes rabbiszéket foglalta el; itt 1872-ig működött, mikor jelen állását foglalta el, melyet 20 év óta becsülettel tölt be.

— **Mit szólnak hozzá Tápió-Szelén?** Azaz tudjuk mit szólnak, már t. i. az ottani zsidók: örvendenek rabbijuknak és még jobban ragaszkodnak hozzá. Hisz a vezéremberekkel sógorságban van, meg aztán olyan mesésen olcsó! Hogy rabbijukkal szegénységét képezik a magyar zsidóságnak, az iránt rég elveszett minden érzékük. De hadd mondjuk el a szép hírt. A friedenauberlini Gossner-féle hittérítői könyvkereskedő által kiadott és Becker W. Jekés által szerkesztett »Dibre Emeth« című hittérítői havi folyóirat ez évi 3-ik számában első helyen foglalkozik Lichtenstein, tápió-szelei rabbinak általunk is méltatott, nemrég kiadott »Judenthum und Christenthum« cz. füzetével. A cikk a következő sorokkal végződik: (Adjuk a német eredetűt) — »Gott wolle diesen Missionar im Rabbinerkleide immer reichlicher mit Seinem Geiste salben! Je mehr sein Zeugniß sich mit der neutestamentlichen Lehre decken wird, desto mehr wird es dem gesunkenen Judenthum als Rettungsanker dienen.« Mit szólnak hozzá Tápió-Szelén?

— **A »Theologiai Egylet«** második felolvasási estélye f. hó 16-án jóval nagyobb közönséget gyűjtött össze, mint az első. Diamant Gyula dr. »Egy rejtélyes néptörzsről, a falaschakról« igen érdekes képet mutatott be, melyben a falaschak történetét és mázsokásait ismertette. A nagy tetszéssel fogadott dolgozat után Handler Simon dr.-ra került a sor, aki »Zsidó eszmék Ibsennél« czimen olvasott fel. A nagyobb szabásu munkában sikerült műfordításokat mutatott be Ibsen drámáinak egyes helyeiből s igen ügyesen utalt arra, hogy Ibsen eszméinek nagy részét a zsidóság évezredek előtt tanította. — A harmadik felolvasás f. hó 23-án este fél 6 órakor lesz a hitközségi iskola dísztermében. Ez alkalommal Rubinstein Mátyás a »Talmud hygiéniájáról« cz. munkával, Kiss Arnold pedig »Vallásos költemények«-kel fog szerepelni.

— **Felolvasás az akadémián.** Szili Adolf dr. a zsidó kórház szemésztanára az akadémia III-ik osztályában f. hó 14-én nagy tetszéssel fogadott szakfelolvasást tartott.

— **Félszázados orvosi jubileumát** ünnepelte folyó hó 14-én a fővárosi orvosok érdemes neszora és 1848-49-ben volt törzsorvos: dr. Kunewalder Zsigmond. 1842. márczius 14-én nyerte el az akkor 25 éves ifju a doktori diplomát a pesti tudományegyetemen és folyó hó 14-én ugyanezen egyetem művész i kivitelű, pompás albumban gyönyörű diszoklevéllel tisztelte meg az ősz orvosbajnokot. A diplomát kísérő meleghangu levélben Eötvös Lóránd báró, rector magnificus, az alma mater nevében elismerését fejezi ki a jubiláns félszázados emberbaráti, hazafias és jótékony működése iránt. A budapesti orvosi kör országos segélyegylete, a pesti Chevra-Kadisa és az orsz. izr. ösztöndíjgyulet ez alkalomból szintén szép levelekben üdvözölték dr. Kunewaldert, köszönetet mondva egyszer s mindenkorra az ez alkalomból általa tett jótékony alapítványokért. De sok más testület is, a fővárosi orvosok számos korifeusa és különösen szeretettel kezelt betegei nagy számmal üdvözölték a derék orvost, ki 75 éve daczára még ma is kedvelt és keresett gyakorló orvos. Dr. Kunewalder 1848-ban nagy lelkesedéssel a magyar hadseregnek ajánlotta fel szolgálatait. Mérsáros Lázár hadügyminiszter rögtön főorvossá nevezte ki kapitányi ranggal és később mint az V. hadosztály (Vécsey tábornok) törzsorvosa működött egész a szabadságharcz végeig. Sok ügygyel-bajjal kikerülte a Neugebäude börtönét, mit főképpen egy Temesvár mellett a magyarok fogságába került Schwarzmann nevű osztrák ezredesnek köszönhetett, kinek dr. Kunewalder életét mentette meg. Tehetségét és nagy befolyását az üldözött magyarok javára használta ki, háza sok hazafi menedéke volt és egy ízben 3 volt honvédnek életét mentette meg. Ó-Budán született, de 6 éves kora óta a főváros balparján él, itr végezte iskoláit, itt lett orvossá és félszázad óta mint orvos itt működik. Tetőtől-talpig magyar hazafi, de épp oly melegen érző zsidó is. Felekezeteért nem egyszer szállt sikra és törekvéseinket ma is szeretettel kíséri.

— **Uj fővárosi esküdtek.** A héten megejtett esküdt-választások eredményéből minket a következők érdekelnek: A IV. kerületben megválasztották Kramer Miksát rendes taggá, rajta kívül sok szavazatot kapott Mandel J. és Gergő Izor dr. Az V. kerületben üresedésben volt 3 rendes esküdti helyre Beck Dénest, Bihari Mór drt. és Steinfeld Vilmos drt választották meg; póttaggá Reisner Ignác lett; Eröss Samu dr. a rendes és póttagságra is számos szavazatot kapott. A VI. kerület Weiner Károlyt és Kaufmann Edét rendes, Pápai Manót pedig póttaggá választotta. A VII. kerületben Kunstädter Mór rendes és Reich Ignác pótesküdtté lett. A VIII. ker. rendes esküdt választottja Gonda Ignác dr.

— **„Felebarátok.”** Ez a neve annak a legújabb egyesületnek, mely a felvidék éhezőinek kenyeret akar nyújtani s hogy ezt tehesse, a jó szivekhez közel eső tárczákra apellál. Az egyesület f. hó 12-én történt megalakulásakor Szapáry Gyula grófnénak, a miniszterelnök nejének elnökle alatt megalakította végrehajtó bizottságát, melynek illustris tagjai között Bishitz Dávidné, Kornfeld Zsigmond, Wahrmann Mór és Ullmann Sándor dr. nevei is szemünkbe ötlének.

— **Községkerületi választások.** Nagybecskereken a f. hó 13-án tartott közgyűlésen a XXII. községkerület képviselőivé Klein Mór dr. főrabbit, Schwarz Mihály h. elnököt és Mangold Ármán h. alelnököt választották meg.

— **Az első debut.** Visontai Soma dr., a függ. és 48-as párt tagja f. hó 14-én első ízben szólalt fel a házban. Tisza után beszélt, s hogy ennek dacára nemcsak párthívei lelkesedését, hanem az ellenpártbeliek figyelmét is le tudta kötni, a tehetségéhez és az erőihez fűzött várakozásokat igazolta. Az első debutról a kormánypárti sajtó is rokonszenves elismeréssel referált s ily módon igazoltnak látszik az a megjegyzésünk, hogy Visontaiiban parlamentünk jelentékeny erőt nyert.

— **A receptió érdekében** a képviselőházhoz intézendő kérvény megszerkesztésével a nagy végrehajtó bizottságnak a f. hó 16-án tartott gyűlése a következő tagokat bizta meg: Mezei Mór dr., Kornfeld Zsigmond, Löw Tivadar dr. elnökök, Halász Frigyes dr., Márkus Dezső dr., Mezei Ferencz dr., Palágyi Menyhért, Szabolcsi Miksa, Vázsonyi Vilmos dr. jegyzők; továbbá Alexander Bernát dr., Blau Lajos dr., Goldziher Ignác dr., Kármán Mór dr., Kohn Sámuel dr., Marczali Henrik dr., Neumann Sándor dr., Pollák Illés dr., Simon József dr., Ullmann Sándor dr.

— **Gyászünnepély.** Holitscher Manó emlékére a dohányutezai zsinagógában f. hó 16-án gyászünnepélyt rendeztek a feketével egészen bevont templom ez alkalommal teljesen megtelt a megboldogult emlékének áldozókkal s Wahrmann Mór és Reusz Károly elnökökkel a hitközség és Chevra előjárósága is testületileg jelent meg. Az elhunytat mint hazafit, zsidót, polgárt és családapát, a hitközségi választmány egyik legbuzgóbb tagját, mint jótévőt Kohn

Sámuel dr. méltatta szindús meleg hangon. Az énekrészeket Schuschny kántor karkiséréttel végezte

— **Halálozás,** Weingruber Árminné szül. Holczer Babetta a »Hattyu« szálló tulajdonosának jötekonyságáról fővárosszerte ismert neje a héten 69 éves korában elhunyt. A f. hó 16-án nagy részvét mellett lefolyt temetésen Kayserling M. dr. rabbi méltatta a jólelkű matronát.

— **Pályadíjazott gyorsíró.** A magy. gyorsíró egyesület vasárnapi versenyén a Markovits alapítvány 4 aranyból álló díját Komor Gyula dr. a Pesti Hírlap belső munkatársa, ki lapunknál is emi-nőségben működött, nyerte el. A Markovits-féle 4 aranyos pályadíj a magyar gyorsíró egyesület legnagyobb díja.

— **Márczius 15-ike.** A sajtó-szabadság ünnepe hovatovább bevonul a magyar zsidóság zsinagógaiba is. Ahol a polgárság templomokban emlékszik a nagy napporról, ott a zsidóság sem marad el sehol, és lerója a kegyelet köteles adóját csakolyan lelkesedéssel, csakolyan megilletődéssel, mint e föld bármelyik édes gyermeke. Az idei márczius 15-nek zsinagógái szerepéről küldöttek hozzánk néhány tudósítást. Ezek a következők: Léván a nagy nap emlékére reggel 7 órakor istentiszteletet rendeztek a zsinagógában, melyen a zsidó lakosság mellett ott volt a város társadalmának minden más hitű szereplője. Az ünnep zsoltár-énekekkel kezdődött, Lieberman Jakab ker. rabbi pedig lendületes beszédben ecse-telte a márcziusi eszméket. A hazafias ünnepet a főgymnázium zsidó tanulóiból alakult kar által előadott Hymnusz rekesztette be. — Szegeden — mint már évek óta — az idén is megünnepelte az ottani zsidóság a szabadság ünnepét. Az alkalmi beszéddel Löw Immanuel főrabbi ragadtatta el hallgatóit. — Szeniczen a szabadság ünnepét a zsinagógában alkalmi istentisztelettel ülték meg, melynek ékesszavu szónoka Marmors-tei Lipót rabbi volt. Az istentisztelet végén a »Szó-zat«-ot énekeltek

— **Izraelita ösztöndíjak.** Az országos magyar izraelita ösztöndíjgyűlés választmánya, a folyó hó 17-én dr. Pollák Henrik ur elnökle alatt tartott ülésében az 1891-92 tanévre kihirdetett ösztöndíjakaj, valamint a Deutsch Sámuel választmányi tag által az ösztöndíjra érdemes pályázók nagy számára való tekintettel önként felajánlott 100 frtot a következő pályázóknak adományozta:

1) a báró Eötvös József-féle 200 frtos ösztöndíjat két egyenlő részletben: a) Rosenberg Izidor orvostanhallgatónak (Teschén) és b) Schönberger Miklós joghallgatónak (Maros-Vásárhely) 2) a br. Popper-féle 100 frtos ösztöndíjat Goldstein Jakab joghallgatónak (Námesztó) 3) a dr. Oesterreicher Ede-féle 100 frtos ösztöndíjat Leitner Vilmos orvosnövendéknek (Budapest) 4) a Fochs M. L.-féle 100 frtos ösztöndíjat Guttmann Hugó joghallgatónak (Budapest) 5) a Fochs Johanna-féle 100 frtos ösztöndíjat Friedmann Dávid rabbi-képző intézeti hallgatónak (Kovácsvágás) 6) a Schreiber Móricz és Ernesztina-féle 100 frtos ösztöndíjat Czigler Henrik orvostanhallgatónak (Eger) 7) a Steinthal Arthur-féle 100 frtos ösztöndíjat Körös Endre bölcsészethallgatónak (Nagyvárad) 8) a Neumann Julia és Miksa féle 100 frtos ösztöndíjat Kohn Jakab joghallgatónak (Udvarnok) 9) a Sváb Lőrincz-féle 100 frtos ösztön-

dijat Pauker Ármin műegyetemi hallgatónak (Irsa) 10) a Schwarz Ábrahám és neje-féle 100 frtos ösztöndíjat Spiegel Sándor műegyetemi hallgatónak (Felső-Csöppöny) 11) a Kohn Salamon és Josefa-féle ösztöndíjat dr. Mandel Ármin rabbiképző intézeti hallgatónak (Vásárhely) 12) a dr. Rózsay József-féle 100 frtos ösztöndíjat Klein József orvostanhallgatónak (Szobráncz) 13) a dr. Böhm Jakab-féle 100 frtos ösztöndíjat Rechnitzer Emil orvostanhallgatónak (Budapest), 14) a Singer Vilmos-féle 100 frtos ösztöndíjat Holländer M. Dávid orvostanhallgatónak (Csonopla) 15) a Spitzer Gerzson és Julia-féle 100 frtos ösztöndíjat Steiner Márk rabbiképző intézeti hallgatónak (Pozsony), 16) a Wolfner Gyula-féle 100 frtos ösztöndíjat Dénes Zsigmond műegyetemi hallgatónak (Város-Szalónak), 17) a dr. Goldberger Adolf-féle 100 frtos ösztöndíjat Schein József orvostanhallgatónak (Salgó-Tarján) 18) a Wahrman Mór-féle 100 frtos ösztöndíjat Fried Dániel orvostanhallgatónak (Budapest) 19) a dr. Hirschler Ignác-féle 100 frtos ösztöndíjat Ágai Béla orvostanhallgatónak (Budapest) továbbá tizenhárom 100-100 frtos egyleti ösztöndíjat: 20) Spitzer Gusztáv (Tétény), 21) Reismann Arnold (Ungvár), 22) Rosenák Miksa (Nádas) és 23) Weizenstein Károly (Rajecz) orvostanhallgatónak, 24) Adler Dezsó (Turóc-Szt-Márton) 25) Hauser Ödön (Baja) 26) Kovács József (Miskolcz) és 27) Kaufer Izidor (Nagy-Bajom) joghallgatónak, 28) Sebestyén Károly (Móor) 29) Varga Károly (Tétény) és 30) Schlesinger Albert Ernő (Pápa) bölcsészethallgatónak, 31) Stern József (Pacs) és 32) Lederer Simon (Cservenka) műegyetemi hallgatónak, végül hat 50-50 frtos egyleti ösztöndíjat 33) Büchler Sándor Móor) 34) Frisch Ármin (Megléc) 35) Goldberger Zsigmond (Budapest), 36) Heller Bernát (Bittse) 37) Adler Vilmos (Paks) és 38) Herskovits Mózes (Hadas) rabbiképző intézeti hallgatónak. — Összesen pályázott 156 folyamodó, akiknek tulajdonképpeni része az előírt és egy ösztöndíj elnyeréséhez szükségeselt minőségnyel bírt ugyan, de kérelmük az egylet szerény anyagi viszonyai miatt tekintetbe vehető nem volt. Az összes folyamodók benyújtott kérvényeiket dr. Simon József egyleti titkár urnál (Budapest V. Fürdő utca 10. sz.) átvehetik.

— **A miskolczi chevra-kadisa** beküldött jelentése szerint, az egylet lefolyt évi munkájára 14,766 frt 25 krt fordított s bevételei ezen összeget 781 frt 56 krral haladták túl. A kiadások között a gyógyszerári költség 1452 frt 20 krral, a kórházi költség 1282 frt 11 krral és a jótékonyági adományok 1623 frt 94 krral szerepelnek.

— **A makói chevra-kadisa**, amint jelentéséből kitetszik, az 1891/92. évben 2812 frt 78 krt költött céljaira, bevételei ellenben 3012 frt 75 krral rúgtak. A kiadásokból 1087 frtot a jótékonyág (szegények segélyezése, gyógykezelése, temetkezési költségek) vett igénybe.

— **A nagyikindai chevra-kadisa** Spitzer Mór dr. h. elnök vezetése mellett f. hó 6-án közgyűlést tartott, melyen Scheinberger Miksa előljáró az egylet lefolyt évi működéséről részletes jelentést tett s egyuttal vázolta a jelenlegi előljáróság 10 évi munkáját. Miután elnöki indítványra Scheinberger előljárónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, sorra került a tiszt-

ujítás. Az új tisztviselői kar a következő: elnök Krausz M. Miksa (egyhangulag), másodelőjáró Steiner Herman, pénztárnok Wollitzky Simon. A választmány tagjai: Scheinberger Miksa, Schwarz Sándor, Messinger József, Kohn Jakab és Steinitz Kálmán. Az új elnök Krausz M. köszönő szavai után a közgyűlés véget ért.

— **A debreczeni chevra-kadisa** Katz Jakab elnöklete alatt f. hó 6-ikán évi közgyűlést tartott. Felolvasásra került ez alkalommal az egylet legutóbbi 3 évi működéséről szóló, szép adatokat tartalmazó jelentése, majd pedig Weinberger Lajos elnöklete alatt megejtetett a tisztújítás, melynek eredménye a következő: elnök Biedermann E. nagykereskedő, alelnök Reich Herman, pénztáros Rosenfeld M., ellenőr Hirschfeld Ármin, jegyző Burger D. József a hitközség jegyzője; gondnokok: Klein Márton, ifj. Csengeri Ignác, és ifj. Schwarz Alajos. A nagy szótöbbséggel választott új elnököt és alelnököt — mint tudósítónk jelenti, — küldöttség hívta a közgyűlésre.

— **A komáromi chevra-kadisa** jelentése 1285 frt 62 kr. kadásról és 1335 frt 63 kr. bevételről ad számot.

— **Chevra ünnepek.** Szegedről a következő tudósítást kaptuk: Az itteni szentegylet Adar hó 7-én a délutáni nagygyűlés után alkalmi ünnepeket rendezett. A fényes kivilágítású templom d. u. 5 órára zsufoláig megtelt s úgy a hitközség előljárósági, mint a többi jótékonyági egyesületé testületileg volt jelen. A főkantor megnyitó imája és a kar éneke után Löw Immanuel dr. főrabbi jelent meg a szószéken. Nagyszabású beszédét a szoltár ezen szavaival **שבוע ביום הללתך** kezdte meg s a naponként mondani szokott 7 kadis ima jelölésére szolgáló ezen mondást, a zsidóság azon hét oszlopára vonatkoztatta, kik a lefolyt év méltó gyászát képezik. A külföldiek közül Zuckermann dr. és Graetz dr. borozlói tanárokat, továbbá Wolff A. dr. koppenhágai rabbit, a hazaiak közül pedig Szidon nagyszombati rabbit, Friedmann pesti főkantort, Bacher Simont a zsidó költészet legújabb művelőjét s különösen Hirschler dr. Ignác főrendi tagot méltatta behatóan. A beszédnek Hirschlerre vonatkozó részét *állva* hallgatták végig. Végül pedig megkapó imát mondott az elköltözött lelki üdvéért. Miután az ünnepély a kantor énekével véget ért, a hitközség és chevra előljárói a község lelkipásztorát üdvözölték a remek emlékbeszédért.

— Németpalánkán a chevra-kadisa f. hó 6-iki rendes közgyűlésén Deutsch E. rabbi, Kohn Izák zsadányi, Pollák Mór bonyhádi, Löwy Dávid vukovári és Wolf József kalocsai elhunyt rabbi életét és működését méltatta. Kohn Pinkás tőkantor pedig szívhez szólóan énekelte az «Él molé rahamin.» imát. — Gyulafehérvárott Adar hó 7-ikét bankettel ülték meg melyen az összes hitközségi és egyleti tagok jelen voltak. A nap jelentőségével Fischer Sándor dr. főrabbi foglal-

kozott, aki megemlékezett az év nevezetesebb halottjairól és megkapó szavakkal buzdította a hitközségi tagokat arra, hogy a lelkesedéssel megtervezett új leányiskolát minél előbb létesítsék. Szavainak hatását legjobban illusztrálja az, hogy még azon éjjel 4000 frt gyűlt össze a leányiskola céljaira, mely összeghez a szónok maga 100 frttal, Jónás Mihály pedig 1000 frttal járult. — *Baján nem úgy ünnepelték a Chevra emlékeztető napját, mint azt előző számunkban a hozzánk ismerről kézből érkezett és aláírással ellátott tudósítás adataira támaszkodva, megírtuk. S mivelhogy demontit több oldalról is kaptunk, az alábbi tudósítást azzal teszszük közzé, hogy máskor a jóhiszemű bizalmunkkal játszó nevét sem fogjuk elhallgatni.* — Adar hó 7-én a bajai Chevra-Kadisa Reich Ignác elnöke vezetésével közgyűlést tartott, melyen az egyleti működésről felolvasott jelentést jóváhagyólag vették tudomásul. A közgyűlésen résztvevők ezután felvonultak a templomba, hol a gyászistentiszteletre nagy közönség gyűlt egybe. A minchá ima végeztével az alkalmi beszédre került a sor, melyet a szépszavú Adler Lipót dr. főrabbi tartott. A tartalmas szónoklat a nap jelentőségével foglalkozott, s általános figyelmet költött méltatta Wolf A. kopenhágai, Löb Eleázár altonai, Szidon Simon nagyszombati, Wolf József kalocsai és végül Friedmann bpesti főkantor életét és működését. — Berger S. főkantor karkisérével az imarészeket végezte és »el more rachamim« imát énekelte szívhez szólóan.

— **Arvák öröme.** A pesti izraelita nőegylet egyik legszebb intézete, a leányárvamenhely szép napot szerzett kis bennlakóinak, midőn purim második napján kis előadást rendezett számukra zenével, vígjátékokkal, szép szavakkal. A leánykák csakugy sugároztak a boldogságtól, hogy tehetségeiket jóltevő nőiknek, kik közül számosan voltak jelen, erről az oldalról is bemutathatták, de a legboldogabbak tán mégis az intézetet vezető derék tanítónők: özv. Steiner Jakabné asszony, kit a leánykák csak »mama« név alatt ismernek, a mely névre rá is szolgált, és a leánykák által nem kevésbé szeretett és nem kevésbé odaadó Singer Hermina kisasszony voltak. Az ám, hogy ha a vendégek sorain nem tekintünk végig. Az előadást az első sorokban szemléltető nemes hölgyek arczáról, a ki a titkos íráshoz ért, azt olvashatta le, hogy: várjatok csak, kis kópék, még csak most következik az igazi. Alig tudták megvárni, hogy a boldog (ha már árva és szegény, bizony-bizony boldog, ha idekerül) gyermekeket bevezessék az ebédlőbe, hol — de nekik ezt leírni, aki szeretettel terített gazdag purimi asztalt látott, tudja, mi várt rájuk. Az egészségtől duzzadó kis leánykákat kiszolgálták: Herzl Antalné, a nőegylet alelnöke, Schreiber Mórné és Pfeiffer Ignáczné az árvamenhely elnöknői, dr. Reich Miklósné, Schwarcz Sándorné, Keppich Lipóné, Wolfnérné az intézet előjárónői, dr. Friedmann Bernátné leányával, dr. Deutsch Arthurné, Back Károlyné, dr. Singer Mihályné, dr. Strém Theodorné és más lelkes hölgyek. A 48 növendék ez alkalomból kiállított kézimunkája magára vonta a szakértő hölgyek figyelmét, egy-egy darab jogos bámulatát.

Külföldi hírek.

— **A mellbetegek bécsi menhelye,** melynek alapját a bécsi Rothschild ház 100 000 frtos alapítványa vetette meg, Károly Lajos főherceg védnöksége alatt a héten megalakult.

— **Zsidó egyetemi tanár.** Cohn György tanárt, ki a heidelbergi jogi egyetemen 1876. óta működött, Zürichbe rendes egyetemi tanárrá nevezték ki.

— **Jesiva — »nihilista fészek.«** Az oroszországi híres volosini talmud-iskola bezárásáról már adtunk hírt. Pótlásként még felemlítjük, hogy a bezárás a rendőség és izpravonik (rendőrtanácsos-féle) följelentése folytán történt, még pedig azon czímen, hogy a volosini jesiva — »nihilista fészek.« A vilnai főkormányzó Kochanov a jámbor és világi dolgokra ügyet alig vető jesiva-tanulókat annyira nihilistáknak nézte, hogy három mesterüket, Berlin Lebet és fiát, Chaimot, továbbá Soloejzig Chaimot a vilnai kormányzóság területéről 3 észendőre kitiltotta.

— **Ritka ünnepély.** Karo József Chaim, wloctaveki (Oroszlengyelország) rabbi, ki talmudtudománya és különösen »Minchat sabat« és »Kol omer kero« című homiletikai művével hírnévre tett szert, s. f. hó 17-ikén házasságának 70-ik és hivataloskodásának 60-ik évfordulóját egyszerre ünnepelte. A jubilans pár erős és egészséges. Egyik fiuk Jakab Boroszlóban történettanár, a másik az ismert lembergi rabbi.

— **Az elhunyt boroszlói tanár-rabbiról.** Levy Jakab dr.-ról előző számunkban már megemlékeztünk. A zsidó tudomány ez újabb halottjáról még a következő életrajzi adatokat van módunkban közölni: Levy Jakab 1819-ben Dobrzyńben (Posen) született, hol tudós atyja, ki később Schildbergben rabbiállást viselt, korán ráfogta a zsidó irodalmi művek tanulására. Még alig cseperedett föl, mikor Egers Akiba rabbi poseni talmud iskolájába került, innen pedig Boroszlóba, hol két évi tanulás után Lassale Ferdinánddal egyszerre tette le az érettségét. Majd Movers, Bernstein, Schmölder és mások arab, syr és kald előadásait hallgatta és Halleban megszerezte a doktori diplomát. Sziléziai Rosenbergben vállalt rabbi-hivatalát odahagyta s 1848-ban Boroszlóban telepedett meg, hogy tudományos munkálatainak élhessen. A targumimhoz írt, már említett kald szótára itt jelent meg 1867–8-ban, valamint hirnévnek tulajdonképpeni forrása az újhéber és kald szótár is itt látott napvilágot 1874-ben. Tudományos munkálatainak elismeréséül a tanári czímet és a közoktatásügyi miniszter rendelkezésére álló legnagyobb ösztöndíjat kapta. Levy ezután is szakadatlanul folytatta a munkát, miglen két évvel ezelőtt szembaja miatt kénytelen volt működését szűkebb tere szorítani, hanem azért tanulmányait abba nem hagyta s felolvasó segélyével mindvégig bővítette ismereteit.

— **II. Vilmos császár születésnapja alkalmából,** mint Stuttgartból írják, többen részesültek magasabb kitüntetésben. Közülök a minket érdeklők ezek: Kaula, udvari bankigazgató titkos udvari tanácsos, ki a württembergi koronarend lovagkeresztjét, Kaula Arthur udvari bankhivatalnok, ki az udvari tanácsosi czímet és rangot, továbbá

Elsas neustatti gyáros, consistoriumi elnök, ki a kereskedelmi tanácsosi czimet és rangot kapta meg

— **Az amerikai bevándorlás és a hajózási vállalatok.** Hamburghól jelentik, hogy a »Norddeutscher Lloyd« és »Wite Star Linie« elhatároztak, hogy orosz menekülöket mint földészeti utasokat többé nem szállítanak, mert az amerikai kormány ézt nekik igen megnehezíti. A »Hamburg-amerikanische Packetfahrt-Gesellschaft« ellenben oly megállapodásra jutott a hamburgi konzullal, hogy az orosz zsidókat, kiket a konzulság ellenörzése mellett két orvos pontosan megvizsgált és ellenük semmi kifogást nem emelt *szabadon szállítja.*

— **A palesztinai kolonizációról** Bamburg Willy M. m. Frankfurtban felolvasást tartott. Elmondta, hogy a szentföldön jelenleg 24 földmives kolonia van fejlődő stadiumban. Az ott jártak ítélete szerint, kik közt keresztények is vannak, a gyarmatnak munkálatai megczáfolják azt az elölételeket, mintha a zsidók a földművelésre alkalmatlanok, vagy hozzá restek volnának. A berlini »Ezra«-egylet, melynek a felolvasó kiküldöttje és népszerűsítője, a kis-ázsiai megtelepedett zsidó földmivesek támogatására is vállalkozott. Végül a felolvasó ezen törekvések támogatására szólította fel hallgatóit.

— **»Moria« zsidó leányok irodalmi egylete.** Bécsben ilyen című egyletet alakítottak, mely a zsidó ismeretek népszerűsítésével foglalkozik. Hogy e feladatának mennyiben felel meg, bizonyítja felolvasási estélyei, melyeken eddig a »Zsidónő méltóságáról és hivatásáról«, »Hires zsidó nők arcképcsarnokából« »Jehuda Haléviről«, »Bevezetés a zsidó irodalomtörténetbe« stb. ezimen tartottak a *női tagok* előadásokat. — Nálunk az ilyen czélú egylet még a férfiközönség között is kevés pártolóra talál.

— **A francia katonák husvétja.** A francia központi consistorium előterjesztése folytán a hadügy-minister elrendelte, hogy a zsidó katonák a küszöbön levő husvétii ünnepekre a szolgálat alól felmentendők.

— **A chicagói kiállításához** az osztrák központi bizottságba ő Felsége 10 zsidó tagot nevezett ki.

— **Hirsch báró a földészeten.** Egy sensatiót hajhászó newyorki lap azt jelenti, hogy a legnagyobb filantrop Európából Amerikába egy orosz zsidó kivándorlókat szállító hajó földészeten fog utazni, hogy az ő pártfogoltjai állapotairól ismeretlenül személyesen szerezzen meggyőződést. Az orosz zsidókat szállító hajókon ezután sok embert fognak Hirsch bárónak nézni, s a tévesen adreshált megtisztelések miatt akárhány utasnak lesz módja esódálkozni.

— **Merénylet egy rabbi ellen.** Newyorkból jelentik, hogy Mendez dr.-ra, a Niveteenthstret és Fifth avenue sarkán lévő és az Egyesült Államok egyik leggazdagabb zsinagógájának rabbijára f. hó 5-én este

a templomból jövet egy orosz menekülő, kit beszámíthatlannak tartanak, rálött. A tett rugója az volt, hogy a rabbi, kitől a merénylő 100 dollárt adományként követelt, ezt ismételt felszólításra is megtagadta. A merénylő a tett színhelyéről elmeneült, áldozata pedig, kinek testéből a golyót kivették, úgy írják, veszélyen kívül van.

— **A midiani Friedmann emberei közül** — mint Myslovitzból jelentik — oda 16-án visszerkeztek és a kivándorlókkal Amerika felé vették útjukat. A »zsidó király« még élő volt hivi közül 9 a triesti lazaretben van elhelyezve.

Figyelmeztetés.

Tekintettel arra, hogy a hitközségünk tagjai részére való **husvétii kenyér (maczoth)** szolgáltatásnak joga a fennálló magas ministeri rendeletek értelmében **kizárólag az alulírt hitközségnek van fenntartva**, indítalva érezük magunkat arra figyelmeztetni a t. hitközségi tagokat, hogy maczoth-szükségletüket **csak hitközségünk maczoth-sütőitől** szerezzék be, minthogy a husvétii kenyérnek **ugy a vidékről leendő behozatalát, mint a budai részekről, Kőbányáról és az elővárosokból való beszállítását**, valamint a netalán megkíséreli **csempészetet** avagy **ügynökök** általi illetéktelen elárusítást szigoruan és **hatósági elkobozás** által megakadályozni fogjuk.

Budapest, 1892. márczius havában.

A pesti izr. hitközség előljárósága

Pályázat.

A Csongrádvármegyébe kebelezett mindszenti izraelita hitközségnél Dr. Wiener Márk rabbi urnak Kőszegre történt megválasztalása folytán megürült **rabbi-, illetve hitoktatói állás** azonnal betöltendő.

Pályázótól megkivéntatik, hogy a magyar nyelvet tökéletesen birja, szeminariumot végzett legyen.

Fizetése **500 frt**, szabad lakás s a szokásos mellékjövedelmek, egyéb feltételek alulírott elnöknel megtudhatók.

A pályázati határidő f. évi április hó 30-án jár le, — utiköltségek csak az alkalmazandó pályázónak térítetnek meg.

Mindszenten, 1892. márczius 17-én.

Engel Ignác,
hitk. jegyző.

**A mindszeinti izr.
hitközség elnöksége.**

Pályázat.

A kalocsai congressusi izr. hitközség a **rabbihelyettes** állásra ezenél pályázatot hirdet.

Pályázótól megkívántatik, hogy »Hattara« okmány birtokában legyen és hogy az anyakönyvvezetésre is törvényszabta képesítettsége legyen.

Javadalmazás a megállapított szokásos járulékokon kívül **400 frt** fizetés és természetbeni lakás.

Pályázók felkéretnek, hogy okmányaikat, valamint családi állapotukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket alulírt hitközség elnökségéhez bezárólag 1892. évi mártius hó 31-ig nyujtsák be, minthogy később érkező kérvények nem fognak tekintetbe vétetni. — Költség megtérítésre csak az tarthat igényt, ki megválasztva lesz.

Kelt Kalocsán, 1892. márczius hó 8-án.

Goldstein Jakab,
hitk. jegyző.

Dr. Weisz Simon,
hitk. elnök.

Pályázati hirdetés.

A zalaegerszegi izr. hitközségnél folyó évi április hó végéig a II-od kántori — sóchet ubodek-vekoreh — állás betöltendő.

Ezen állás javadalmazva van: évi **500 frt** készpénz fizetés, 100 esetleg 120 frt lakbér-átalány, a schechita fele és a szokásos mellékjövödelmekkel.

A pályázók, a kiknek képesített énekkarvezetők- és magyarajknak- és honosoknak kell lenniök, kéretnek, elismert rabbitekintélyektől nyert »kabolosz« és egyéb, erkölcsi életük s életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat ezen hitközség előljáróságához mielőbb benyujtani.

Próbaelődásra a meghívottak bocsáttatnak és az utazási költségek csakis a megválasztottnak fognak megtéríteni.

Gyakorló »mohel« előnyben részesül.

Kelt Zala-Egerszegen 1892. márczius 2-án.

Fischer László,
hitk. elnök.

Pályázat

A bajai izr. hitközség nép- és polgári iskolájában — nyugdíjazás folytán — egy **600 frt** évi fizetéssel, mely korpóllék által **700 frt**ig emelkedik, — egybekötött **népiskolai tanítói állásra** pályázat nyittatik.

Pályázók, okl. népiskolai tanítók, sziveskedjenek sajátkezüleg írt, tanítói képzettséget, kort, családi viszonyokat, eddigi működést és egészségi állapotot kitüntető, eredeti vagy hiteles másolatú bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket alulírt iskolaszéki elnökhöz **folyó évi április hó 30-ikáig** bérmentve beküldeni.

Kívántatik, hogy a pályázó a magyar és német nyelvet tökélylyel, a héber szakmában pedig — amire nagy súly fektettetik — oly kiváló képességgel bírjon, hogy a nép- és polg. iskolában a héber tantárgyakat előadhassa.

Próbaelődás tartására — meghívás folytán való személyes megjelenés köttetik ki; az utiköltségek a megválasztottnak térítetnek meg.

A választás 1892—93-ik tanév kezdetétől számított két próbaévre, a véglegesítés a két év lefolyta és a közmegelegetés kivívása után történik.

Baja, 1892. márczius hó 11-én.

A bajai izr. hitk. iskolaszék elnöke
Dr. Bruck Samu sk.

Pályázat.

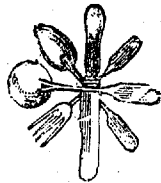
A szegedi Chevra-Kadisa a **ליבעדער שמש** állásra újból pályázatot hirdet, mert a megválasztott az állást nem fogadja el. Az állással **600 frt** évi fizetés, természetbeni lakás, fűtés és világítás jár. Pályázótól megkívántatik, hogy életkora 40 éven túl ne legyen és községekben már alkalmazva volt; a magyar nyelv bírása szóban és írásban. Akik mint **הברא שמש** működnek, előnyben részesülnek. A megválasztatandó egyén az állásával járó köteleességeken fölül a pénzbeszedést is tartozik ellátni.

Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok, melyekben a családi állapot is kitüntető, f. hó 24-ig az alulírt előljáróságnál nyujtandók be.

Az állás egy próbaévre töltetik be és folyó évi ápril 1-én elfoglalandó.

Kelt Szegeden, 1892. márczius 17-én.

A Chevra-Kadisa előljárósága.

Hallja, lássa és csodálkozzék!

Az amerikai szabadalm. ezüstárugyár tömeg-gondnoksága minden áruját becsértékükhöz képest mélyen leszállított áron adja el

csak 7 forint 80 krajczáron,

tehát magának a munkadijnak is felén, egy rendkívül finom evő-szerviszt a legfinomabb amerikai szab. ezüsből és az evőszerek fehéren maradásáért tíz évi kezesség mellett

1 **מסד 70-SZÉDER-TÁL**

12 (6 kanál és 6 kés) a legfinomabb amerikai szab. ezüsből

12 kávéskanál a legfin. am. szab. ezüsből

6 asztali kés " " "

1 levesmerő " " "

1 tejmerő " " "

6 tojástartó " " "

1 bors szóró " " "

1 teaszűrő " " "

6 cizellált ajándék tálca " " "

2 salon asztal gyertyatartó " "

49 darab

csak 7 frt 80 krajczáron!!

Meg nem felelő árukért a pénz akadály nélkül visszaadatik, azért minden megrendelés kockázat nélkül jár. Tisztítópor csomagonként 15 kr.

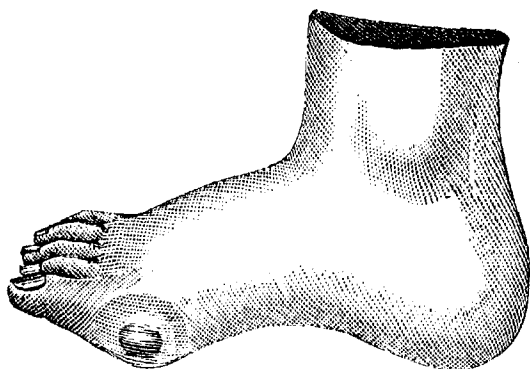
Szélküldés készpénzfizetés és utánvét mellett.

A megrendelés az

Amerikai szabadalmazott ezüst raktárhoz,

RABBINOVICZ

Wien, I. Maxmilianstrasse 3, intézendő.

➡ Fájós lábakra, ➡

ugyszintén csúszos és kőszvényesekre ajánlom lábbeli készítményeimet

GERŐ ADOLF, czipész-mester

K., Fürdő-utca 2. sz., a Diana-fürdő-épületben.

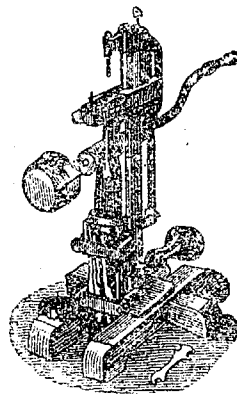
LÖFLER fogorvos Budapest Váci-utca 25

Rendel 9-5.

ERDEI FERENCZ

mechanikai gépműhelye

Budapest, Hársfa-utca 24.

Ajánlja magát ipartelepek berendezésére, készít pinczegazdászati gépeket és eszközöket, elfogad sodronyágybe'et gyárak teljes berendezését. — Tárgyaknak tömeges gyártását stb. Javításokat gyorsan és julánvos áron eszközöl.

A legújabb és legjobb szabadalmazott

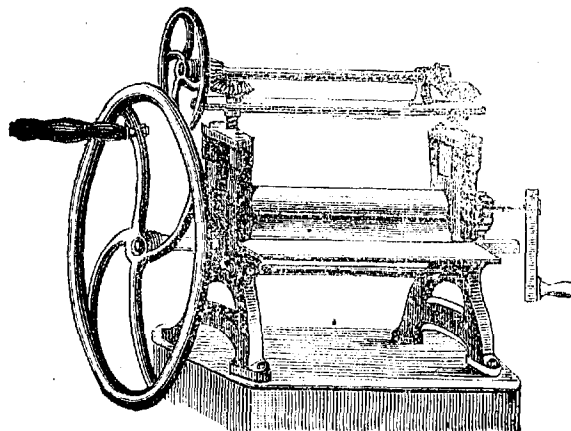
szikviz gépeket

folyékony szén-sav használatára ajánl

MANDLER VILMOS, Budapest

Karpenstein u 18.

Első magyar gyümölcs-szörp és gaseuse-gyár

מציט - gépek

olesó áron kaphatók

FEIWEL LIPÓT

gyárában.

BUDAPESTEN, ARADI-UTCZA 60. SZ.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

Fogorvos BARNÁ Budapest, IV. kerület
Váci-utca 24. szám. Rendel 9—5 óráig.

NEUMANN LIPÓT

könyvkötészete
BUDAPEST,
Museum-körút 10. sz.

Elvállal mindennemű
könyvkötő munkát,

ugyszintén

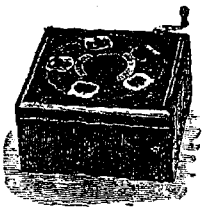
aranynyomású plakátok

liszta és gyors elkészíté-
sét mély- és dombor-
nyomásban.

VARJU KÁROLY hangszergyáros

a komáromi kiállítás jury-tagja,

Budapest, Kerepesi-ut. 57. sz.

Egyedül jogosított készítője a
szab. **üveg-oszlopszatu** ha-
rangezimbalmoknak, mely négy
nagy éremmel van kitüntetve.

Nagy választékban **vonós,**
pengető, hajtó és húzó
hangszerek, a melyeknél 15%
engedményt takarítunk meg, ha

a 200 képpel illusztrált in gy en árjegyzéket kérjük
egy levelezőlapon.

Czimbalmok részletfizetésre is kaphatók.

**Vizahólyag, borszesz, gelatine, glyce-
rin, borzamat, derítőpor** (Julien-féle is),
savtalanító por, ártatlan borszinek,
valamint mindennemű borbetegségek elleni szerek.

sörpezsgő- és facsapok,

dugaszoló-gépek, gummitömlők,

nyugy valamennyi eszközök és készülékek pince-
gazdaságok számára legolcsóbban kaphatók

WATTERICH ARNOLD-nál

Budapesten VII., dohány-utca 1. sz.

az izr. templom átellenében.

Ajánlok továbbá: eszenciákat és aether olajokat,
rum és silvoriium, törköly és sóprúpálinkák, végre
mindennemű lihörök és eczetnek hideg uton való
előállításához minden műkészületek nélkül.

Árjegyzékek és kezelési könyvek ingyen és bérmentve.

Kohn Arnold

gazdag sirkóraktárát

(Váci-körút 14, szemben az Andrássy-
ut torkolatával)

ajánlja mindazok figyelmébe, kiknek a s ir-
k ő állítás szomorú köteletségét kell
teljesíteniök.

**szép és pontos kivitelért és lehe-
tőleg olcsó megszámitásért kezes-
kedik a czég jó hírneve.**

— Szombaton és ünnepnapokon zárva. —

Kedvező alkalom.

Zahn J. György örökösei cég
az összes

összes raktáron levő készletét vétel után megszereztem s a helyi-
séget újra kibérelvén, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

ÜVEG-, PORCELLÁN-, FAYENCE- ÉS LÁMPA-ÁRUKAT

— olcsó áron adhatom el. —

BOLVÁRY J.

ZAHN J. GYÖRGY ÖRÖKÖSEI kir. szab. üvegyárának főraktára

Budapest, VII., Károly-körút 9. (Alapított 1807.)

6 személyre üveggész- let 4.75, 6.10, 8.—, 8.65 és feljebb.	Liqueres-készletek — 80. 1.—, 1.20, 1.50, 2 —, egész 5 frtig, üveg- és fatálcával	Sörös- és boros- készletek tálcával 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, egész 10 forintig.	Viznek való készletek zöld, rózsaszín, kék, moli- zöld stb. színekben ércál- cávalegyütt, 2 frttól feljebb.
Porcellán étkezéletek 6 személyre 5.95, 9.—, 12 — egész 50 forintig	Fayence étkezéletek 6 személyre 18.—, 20.— egész 80 frtig.	Porcellán mosdó- készletek 4.50 egész 15 forintig.	Fayence mosdókész- letek 6.—, 7.— egész 15 forintig.
Asztali lámpák 1.20—12 frtig. Függő-lámpák 4 frttól 50 forintig Hamutartók — Haltartók.	Mocca- és tea-készletek 4.50—25 forintig. Kávés-készletek 4—20 forintig.	Virágvázák üveg, porcellánból, dizsalakok terracotta és porcellán- ból 30 krtól egész 10 forintig.	

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek, meg nem felelő árúak, ha azok bérmentesen
visszaküldetnek, kieseréltetnek. Nagyobb bevásárlásoknál, kelengyéknel megfelelő árengedmény.

M E G H I V Á S

a magyar leszámítoló- és pénzváltóbanknak

1892. évi márczius hó 30. ik napján déli 12 órakor a polgári kereskedelmi testület nagytermében Budapest, V. ker., Eötvös-tér 1. sz. a.) tartandó

XXII-ik rendes közgyűlésére,

NAPIREND:

1. Az igazgatóságnek jelentése az 1891. évi üzletről.
2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalék feletti indítványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és a mérlegről valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.
4. Határozathozatal ezen tárgyak felett és felmentvény kiadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
5. Az alapszabályok megváltoztatása.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb f. évi márczius hó 27-ig a társaságnál, Budapesten, vagy az Union banknál Bécsben letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg, és az erre vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés 1892. márczius 22-től kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1892. márczius 11-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

H i r d e t m é n y.

A MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK

t. cz. részvényesei 1892. márczius hó 29-ik napján délután 3 órakor a bank helyiségében (V., Erzsébettér 9. sz. a.) tartandó

XIII-ik rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívotnak

N A P I R E N D ;

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1891. évi mérleg előterjesztése és a fölmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
4. Az alapszabályok 12-ik paragrafusának módosítása, a záloglevél-biztosító-alapnak a törvény értelmében leendő fölemelése tárgyában.

Arészvények letételek:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V., Erzsébettér 9. sz. a.) és a Magy. Leszám. és Pénzváltóbanknál
Bécsben: az Union-Banknál. — **Párisban:** a »Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France« czimű banknál.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Alapszabályok kivonata:

20. §. 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra jogosít.
21. §. részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal, részvényeiket tértvény mellett letéteményezni.
- A letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más a hirdapokban kijelölt helyeken eszközözendő.
22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható.
- Testületek, intézetek és kereskedelmi czégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.
- Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánuk járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatnak ki.
- A részvényes által sajátkezüleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben, és pedig a Magyar Jelzálog Hitelbanknál, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bdjegyzendő.
- A levő a letett részvényekről tértvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után csakis ezen tértvény megadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.
- Az 1891. évi mérleg és jelentés 1892. márczius 21-től kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

BIEBER ANTALtea- és rumkereskedése
BUDAPEST,kerepesi-ut 6 sz. a «Pannonia»
szállodával szemben,mint kiválóan különlegességi üz-
let ajánl egyenesen importált
kinai és orosz karaván-teát*Valódi jamaikai rumot,*
Cuba- és braziliai rumot.
legfinomabb fajú kávékat, u. m.
Ceylon-, Cuba-, Menado-, Java
Mocca-kávé, stb.Négy ¼ kilos csomaggal a legolcsóbb árak szerint
bérmentve.Belföldi, kőbányai saját termésű és külföldi boro-
kat, magyar és francia cognacokat leghíresebb gyá-
rakból, likőrök, kőbányai kiviteli palacszkasereket, tea-sütemé-
nyeket, csokoládé francziát, Suchard stb. s sok más szük-
ségteli cikkeket a legjobb minőségben a legolcsóbb napi
árfolyam szerint.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Univ. Med. Dr. **RENNER**
vizgyógyintézete

Budapest, VII., Valero-utca 4. sz.

Az intézet, (mely az 1872-iki év óta fennáll), a
Hidrotherapia minden modern eszközeivel van
ellátva. Ugyanólt a természetszerű kezelés mellett
sikerrel gyógyíthatók:1. **A különféle hátgerincez és ideg-
bajok, Hysteria, Hypochondria, Melan-
cholia, álmatlanság, fejfájás stb.**2. Szédülés, vértorlódás, vérszegénység,
hőszám-zavarok, **nemi bajok** és **általá-
nos gyengeségek**, midőn ezek minden
egyéb szer hatásával dacolnak.3. Gyomorbélhurut, székrekedés, a belek
renyhesége, puffadtsága, hasbéli pangása stb.

4. Rheumás bajok.

Télen igen ezélszerű berendezés.*Árak mérsékeltek. Prospectus kívánatra.***Beutakók és bejárók felvétetnek.**

TELEFON 1049. 24-9

A Pannonia gőzmalom társaság Budapest

a szükséges husvétli lisztminőségeket

**a budapesti gőzmalmok eredeti lisztszámainak
megfelelőleg**

a helybeli rabbinátus elnöke, főtisztelendő Brill Sámuel L. ur és tisztelendő Pollák Lipót ur

 SZIGORU ELLENŐRZÉSE

mellett gyártja és szives megrendeléseket a legjutányosabb napi árak mellett fogatosít.

Czim: Pannonia gőzmalom Budapest. ☺

**EGYESÜLT MAGYARHONI ÜVEGGYÁRAK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**FŐRAKTÁR:
Dohány-utca 2. sz.**BUDAPESTEN**FIÓKRAKTÁR:
Andrássy-ut 43. sz.

Ajánlja a közeledő izraelita husvétli ünnepekre

üveg-, porcellán- és kőedény-árakban

dúsan ellátott raktárait.

1 teljes diszes üveg service 4 frtól feljebb
1 » » étkező » 7 » »valamint boros- és pálinkás-készletek és egyes használati darabok a legnagyobb
választékban és legjutányosabb gyári árakon.

VIDÉKI RAKTÁRAI:

Debrecen Kaszanyiczky Endrénél.**Temesvár** Baruch J.-nél**Nagy-Váradon** Deutsch Ig. Károlynál**Aradon** Grünwald Ferencznel.**Szegeden** Schultz és Lämmernél.**Bécsben** Giessl és Schreibernél II., Obere Donastrasse 77/79.**Póstai rendelvények** — utánvét mellett gyorsan és pontosan eszközöltenek.